

শুশ্রূষা ।

— ० ० ० ० —

মহাপুরুষ ।

৬ মাধবদেব বচন ।

— ০ ০ ০ ০ —

প্রকাশক । ।

এড্‌ভিক্‌ বোম্পানী ।

পোঃ আঃ বিহাৰাৰি আসাম ।

পুনৰুৎপাদন ।

আনন্দ বিলাস

মহাপুরুষ চরিত্রাবলী দ্বারা ছাপা হ'ল ।

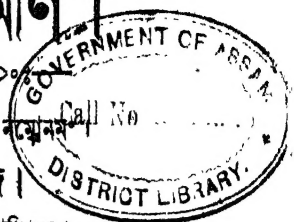
মূল্য ১/০ অন

DISTRICT LIBRARY
(HEM RARLA COLLECTION)

গুপ্তমণি ।

শ্রীশ্রীকৃষ্ণায় নমোনমঃ

পদ ।

জয় জগন্নাথ নাথায়ণ আদি দেব ।
 ব্রহ্মা মহেশ্বৰে যাৰ পদে কৰে সেৱ ॥ ১
 কৃষ্ণৰূপে দৈবকীত ভৈলা অৱতাৰ ।
 হেনয় কৃষ্ণক মোৰ কোটি নমস্কাৰ ॥ ২
 নামো জগন্নাথ প্ৰভু দৈবকী কুমাৰ ।
 যাৰ নাম লৈলে তাৰ সংসাৰৰ পাৰ ॥ ৩
 মঠ অজ্ঞানিক কৃপা কৰা কৃপমেয় ।
 হেন কৃষ্ণ চৰণে ৰচিবোঁ পদচয় ॥ ৪
 হৃদিশ্বৰ কৃষ্ণ পদে কৰা নমস্কাৰ ।
 অধনৰ দোষ প্ৰভু ক্ষমিও ইবাৰ ॥ ৫
 তোমাৰ দাসৰ দাস বুলি মোক ধৰা ।
 গুপ্তমণি শাস্ত্ৰত সজ্ঞাত সবে কৰা ॥ ৬
 কৃষ্ণৰ চৰণে মোৰ কোটি নমস্কাৰ ।
 সংসাৰ সাগৰ তৰে কৃপাত সাহাৰ ॥ ৭
 হৌক পদ শুক পাব প্ৰেমাগ্নি প্ৰচাৰ ।
 শুক পৰম ব্ৰহ্মক প্ৰণামো বাৰে বাৰ ॥ ৮
 যদি অৰ্থ লুব্ধা তথাপি আছে কাম ।
 যেন তেন মতে মাত্ৰ হৌক কৃষ্ণনাম ॥ ৯

UNIVERSITY LIBRARY

সমস্ত বেদৰ অৰ্থ বিচাৰিয়া আনি ।

এক পদ কৰিয়া লেখিলো সাৰ জানি ॥ ১০

আন শাস্ত্ৰ সম নাই গুপ্ত মণিৰ ।

তাৰ অৰ্থ যিতো জানে গুণে মহাবীৰ ॥ ১১

শ্ৰবণে কীৰ্ত্তনে পাপ সমস্ত হৰয় !

পুণ্যৰ উদয় হয় পাপ হইবে ক্ষয় ॥ ১২

পঢ়ে বা শুনে বা যিতো বিচাৰে সৰ্ব্বথা ।

তাৰ হিত চিন্তিবেক তাৰ কোন কথা ॥ ১৩

যিতো দেৱগণে দেহা ভৈল মনুষ্যৰ ।

ভাগ ভাগ কৰি তাক শুনা বন্ধু নৰ ॥ ১৪

অধ উদ্ধে আৰবি আছে যেন মতে ।

বাগৰে ভিতৰে ব্যাপি আছে শৰীৰতে ॥ ১৫

সম্পূৰ্ণ নিশ্চয় আছে ইতো নবকায় ।

চৌধ বৃন্দনৰ কথা শৰীৰতে পায় ॥ ১৬

যেন মতে তেজ মংগল ত ড় আছে হই ।

দিনতে ভৈলন্ত ইতো মনুষ্যৰ কায় ॥ ১৭

নিঃশয় স্থানে আছে জীৱ আত্মাৰ পৰি ।

নৃকৰ চৰণে দৰে থকা সেৱা কৰি ॥ ১৮

যেন মতে সহস্ৰেক নাম জগদৰ ।

কিন্তুকপে চৈতন্য আছয় নিৰন্তৰ ॥ ১৯

যেন মতে প্রকৃতিক পাটলন্ত শঙ্কৰ ।

প্রপঞ্চিয়া কহো তাক শুনা নিৰন্তৰ ॥ ২০

দেহাৰ বিচাৰ কথা যতেক আছে ।

শুশ্ৰূষা শাস্ত্ৰত বিচাৰি তাক কয় ॥ ২১

পৰমার্থ গুঢ় গ্রন্থ তত্ত্ব অর্থ চয় ।
 ইহাক জানিলে প্রেম ভকতি মিলয় ॥ ২২
 পুনৰপি কৃষ্ণ পদে নমস্কাৰ কৰি ।
 উত্তম শ্লোকক মই প্রচাৰেঁ সাদৰি ॥ ২৩
 ভকতক রূপা কৰি প্রভু যত্নবাজ ।
 অংশরূপে বাক্য কৃষ্ণ কৰিলন্ত বাজ ॥ ২৪
 অঙ্গরূপ ভৈলা গুপ্তমণি শাস্ত্রখান ।
 সুখে তবে আক যিতো জনে কৰে পান ॥ ২৫
 ভক্তক তাৰিবে হৰি উপায় চিন্তনা ।
 এতেকতে গুপ্তমণি শাস্ত্র খান ভৈলা ॥ ২৬
 আছে হৰি সবস্বতী সমে বঙ্গ কৰি ।
 আছে পাৰিগদ গণ চতুৰ্দ্ধিগে বেচি ॥ ২৭
 নানাবাত্ত ভান্দ সবে বাৰে ঠাই ঠাই ।
 বিষ্ণু নগবৰ কথা কহন নাযাই ॥ ২৮ ॥
 সত্য গুচি দ্বাপৰ যুগ আসি ভৈলা ।
 সন্তক দুৰ্জনে পীড়া কৰিবাক লৈলা ॥ ২৯
 দুখ পাই সন্তে কৃষ্ণ আৰাধে যতনে ।
 ভক্তৰ কাৰণে ব্যক্ত ভৈলা নাৰায়ণে ॥ ৩০
 একদিন কৃষ্ণ পাছে গুণিয়া মনত ।
 মোৰ ভকতৰ দুখ দেই দুষ্ট যত ॥ ৩১
 মই যদি যাওঁ ভক্তে পারয়ে নিস্তাৰ ।
 নানা দুখ পাইলে ভক্ত হইবে অনাচাৰ ॥ ৩২
 মোহোৰ ভকত আৰ নহৈবে কলিত ।
 অকার্য্যে কলিত নব হইবে দুষ্ট চিত্ত ॥ ৩৩

অনাচার তৈল লোক তৰ নপাইব ।
 নানা ধৰ্ম কৰ্ম কৰি অধোগতি যাইব ॥ ৩৪
 তাৰ মই নাম ধৰ্ম গুপ্ত কৰি থৈলো ।
 দেৱৰ পশিয়া গুপ্ত পূজা কৰি দিলো ॥ ৩৫
 পূজা কৰি মোৰ ভক্ত হইবে পাপ ময় ।
 এই সাতে পাঞ্চে মোৰ যাইবাক লাগয় ॥ ৩৬
 এই বুলি গৈলা কৃষ্ণ বসুদেৱ ঘৰে ।
 পূৰ্ণ ব্রহ্ম কৃষ্ণ দৈৱকীত অৱতাৰে ॥ ৩৭
 নৰকপে মেদিনীৰ খণ্ডিলন্ত তাৰ ।
 নিজগুণ নাম যশ কৰিল প্ৰচাৰ ॥ ৩৮
 কলিত ভকতি বিনে নাপাইবে নিস্তাৰ ।
 মোৰ গুণ নাম লই তৰোক সংসাৰ ॥ ৩৯
 শ্ৰদ্ধায়ে হেলায়ে কৰে নামক কীৰ্ত্তন ।
 সংসাৰ নিস্তাৰ পাই বৈকুণ্ঠ ভুবন ॥ ৪০
 স্নান দান তপ জপ হোম যজ্ঞ ব্ৰত ।
 সবাতো হুইবেক পুণ্য নামৰ লগত ॥ ৪১
 এতেকে নামক কৃষ্ণ শ্ৰেষ্ঠ কৰি থৈলা ।
 ভাৰতত ধৰ্ম থাপি বৈকুণ্ঠক গৈলা ॥ ৪২
 সকলে সম্পূৰ্ণ কৃষ্ণ ভৈলা অৱতাৰ ।
 এক এক পূৰ্ণ নাম কলিত প্ৰচাৰ ॥ ৪৩
 নানাপিধ ৰূপ ধৰি ভক্তক বাখন্ত ।
 এতেকে ভক্তৰ বশু ভৈলা ভগৱন্ত ॥ ৪৪
 দেখা কেনে কৃপাময় দয়ালু শ্ৰীহৰি ।
 আপোন সহস্ৰ নাম থৈল ব্যক্ত কৰি ॥ ৪৫

ଶୁନା ଯେନ ଈଶ୍ବର ନାମ ମହାଶ୍ରବ ।
 ଯିତେ ଶୁନେ ପଢ଼େ ତାହା ସଂହାରେ ପାତକ ॥ ୫୬
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶଙ୍କର ମଦାନିର ମନାତନ ।
 କେଶରୀ ମାଧବ ହସୀକେଶ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ॥ ୫୭
 ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ଧାରୀ ମଧୁସୂଦନ ଈଶ୍ବର ।
 ବେହୁ ବାଞ୍ଛା ବିଶାବଳ ଦେବ ଗଦାଧର ॥ ୫୮
 ହେମୋଦା ନନ୍ଦନ ନନ୍ଦ ଗୋପର କୁମାର ।
 କୃଷ୍ଣ ବିଷ୍ଣୁ ନାରାୟଣ ପାତକ ସଂହାର ॥ ୫୯
 ଗଦାଧର ଶୀତାନ୍ତର ଆନନ୍ଦ ମୁରାରି ।
 ବିଶ୍ବନାଥ ପରମାତ୍ମା ଭୂତା ଭୟହାରୀ ॥ ୬୦
 ଭୀଷଣ ପୁଣ୍ଡରୀକାକ୍ଷ କଳାକାନ୍ତ ହରି ।
 ଅନିକଟ ମତ୍ୟାସିକ ଦିତ୍ତୁ ମିତ୍ତ ଧାରି ॥ ୬୧
 ଦେବକୀ ନନ୍ଦନ ପ୍ରଭୁ ନିକୁଞ୍ଜନ ଧନ ।
 ବୈକୁଣ୍ଠ ବଞ୍ଚନ ନାଥ ପତିତ ପାରବନ ॥ ୬୨
 କପତ ପାତିତ ପାରିଜାତ ଅପହାରୀ ।
 ବିଶ୍ବ ଶକ୍ତି ବାମଚନ୍ଦ୍ର କାମ ଦେବଧାରୀ ॥ ୬୩
 ଶାନ୍ତାନ୍ତ ଅନନ୍ତ ଅସୀମ ବିଶ୍ବବକ ।
 କିରୀଟି କୁଞ୍ଜଳ ହରି ତ୍ରିପୁର ଅନ୍ତକ ॥ ୬୪
 ଶ୍ରୀପାତ୍ତି ପରମ ଆତ୍ମା ପୁରୁଷ ଉତ୍ତମ ।
 ତ୍ରୈଲୋକ୍ୟା ବିକ୍ରମ ଦିନ ଅନ୍ତକ ବିକ୍ରମ ॥ ୬୫
 ବଞ୍ଚିନୀର ମନ ପ୍ରାଣେଶ୍ବର ବନ୍ତା ଶୁକ ।
 ମତ୍ୟାତ୍ମା ବଳଭଦ୍ର ଭକ୍ତ କଳତକ ॥ ୬୬
 ପ୍ରେମେଶ୍ବର ପୁରୁଷାତ୍ମା ପୁରୁଷାତ୍ମା ହରି ।
 ଭଗବନ୍ତ ବନ୍ଧୁଦେବ ଈଶ୍ବର ମୁରାରି ॥ ୬୭

চিদানন্দ বাসুদেব দৈবকী নন্দন ।
 পুতনা জায়ন হাবী বিবিকি বদন ॥ ৫৮
 গোপাল গোবিন্দ গোপীনাথ যদুমণি ।
 পূৰ্ণানন্দ অৰ্দ্ধখোজ হৰ পদ্মপাণি ॥ ৫৯
 জগন্নাথ পুণ্ডরীকাক্ষ হৰ শ্রীচৈতন্য ।
 পুরুষ পৰম ব্রহ্ম দৈবকী নন্দন ॥ ৬০
 মধু বিপু মকুণ্ড শ্রীমধুসূদন ।
 জীৱৰ জীৱন যত্ন যাদৱ নন্দন ॥ ৬১
 বিভূধন সঙ্কৰিঞ্চ প্রভু নাৰায়ণ ।
 নিৰাকার নিৰাময় বিষ্ণু নিবঞ্জন ॥ ৬২
 গকণ্ড কেতু সদানন্দ বাসু নবোত্তম ।
 বনমালী নিত্যানন্দ সৰ্বানন্দ ব্রহ্ম ॥ ৬৩
 অন্তৰ্য্যামী লক্ষ্মীকান্ত প্রভু যজ্ঞেশ্বৰ ।
 যদুপতি মহেশ্বৰ দেৱ দামোদৰ ॥ ৬৪
 যোগ বাস অধি ব্রহ্ম হৃদয় নন্দন ।
 পঙ্কজ ধাবী দিন বন্ধু কমল লোচন ॥ ৬৫
 বিশ্বনাথ হনুধৰ পতিত পাৱন ।
 অনন্ত অচ্যুত বিষ্ণু নন্দৰ নন্দন ॥ ৬৬
 দীন দুখ হাবী ভকতৰ প্ৰিয় কাৰি ।
 অঘাস্থৰ অৰি হ'ব পাৰিজাত হাবী ॥ ৬৭
 বিক্রম চক্ৰপাণি বাম হৰি আদি ।
 দামোদৰ নমোহৰি বৈকুণ্ঠ অনাদি ॥ ৬৮
 ভকত বৎসল নিৰ্কিঁকাৰ চিন্তামণি ।
 ব্যাপক দয়াল দাতা শ্ৰীশাবঙ্গপাণি ॥ ৬৯

ସଂସା କୁର୍ମ ନବସିଂହ ହରି ପଞ୍ଚବାସ ।
 ବୋଧ କହି ହଂସ ଯେ ଧଞ୍ଜ ପଞ୍ଚବାସ ॥ ୧୦
 ଚିଦାନନ୍ଦ ସନ୍ତାନନ୍ଦ ଦୈବକୀ ନନ୍ଦନ ।
 ଶ୍ରୀଚିଦାନନ୍ଦ ହରି ପତିତ ପାରନ ॥ ୧୧
 ଗୋବିନ୍ଦ ଗରୁଡ଼ ଧବଜ ଅଜୟ ଯାଦବ ।
 ଋଷୁ ଋଷିପୁ ବାସ କୃଷ୍ଣ ଯେ ଋଷବ ॥ ୧୨
 ଯୋଗଧ୍ୟାନେ ଶ୍ରୀବାସ ପଦ ବଳ ଭକ୍ତଧବଜ ।
 ସାର ସନାତନ ଚକ୍ରପାଣି ଚତୁର୍ଭୁଜ ॥ ୧୩
 ତନୟ ଗଞ୍ଜନ ନିବାକାର ନିବଞ୍ଚନ ।
 ହରିକେଶ ଦୃଶ୍ୟକ ସକଟ ଭଞ୍ଜନ ॥ ୧୪
 ସର୍ବଦେବ ଋଷୁ ମହା ପ୍ରିୟ ଅନ୍ତକାରି ।
 ଶବ୍ଦ ସଭାସନ ବିଷ୍ଣୁ ବାସୁ ଲବ୍ଧକାରି ॥ ୧୫
 ସୁବ ବ୍ରହ୍ମ ବାସୁଦେବ ଦେବ ବିଷ୍ଣୁବର ।
 କାଳକ ମଞ୍ଜଳ ଦେବ ଦେବ ଦାମୋଦର ॥ ୧୬
 ଭକତ କମଳାକାନ୍ତ କଲୁଷ ଘୋଚନ ।
 ଶ୍ରୀହଂସ ଭୂଷଣ କୃଷ୍ଣ କମଳ ଲୋଚନ ॥ ୧୭
 ପୁରାଣ ପୁରୁଷ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଶ୍ରବଣ କାର୍ତ୍ତନ ।
 ହ୍ରଷ୍ଟ ଦରାଳୁ ଦେବ ପବିତ୍ର ମଞ୍ଜଳ ॥ ୧୮
 ପାଞ୍ଚ ଲାଭ ତୁମ୍ଭ ବିଷ୍ଣୁ ପ୍ରଭୁ ଭଗବନ୍ତ ।
 କତେକ କହିବୋ ତାନ ନାମ ଅପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ॥ ୧୯
 ଏହି ସହସ୍ରକ ନାମ ଶ୍ରବେ ଶୁନେ ଜପେ ।
 ତାର ଯତ ପାତକ ସଂହାରେ ହାରି ତାପେ ॥ ୮୦
 ସହସ୍ରକ ନାମ ଜାପି ପାରେ ଯତ ଫଳ ।
 ଏକ କୃଷ୍ଣ ନାମ ଜାପି ପାରନ୍ତ ସଫଳ ॥ ୮୧

(৮)

কৃষ্ণনাম অহর্নিশে ষিটো কুবে গাই ।
সদায় মঙ্গল তাৰ অমঙ্গল নাই ॥ ৮২
ইহাকে জানিলে মহা ভকত মিলয় ।
যেন কাঠ দিলে অগ্নি জলিয়া উঠয় ॥ ৮৩
সুমায় নিজনি তেল অগনি জলাই ।
তাতে অনুকুল বায়ু কৃষ্ণহন্তে ঘাৰ ॥ ৮৪
শুনিয়েক সৰ্বজন কথা কহোঁ আৰ ।
জগততে সাৰাধিক ক্ষুদ্ৰ ব্রহ্মাণ্ডৰ ॥ ৮৫
সংহাৰক শঙ্কৰ বোলয় জগতক ।
ক্ষুদ্ৰ ব্রহ্মাণ্ডৰ লেখ লোৱা হৃদয়ক ॥ ৮৬
সত্য কৰি কহোঁ সবে শুনা স্বৰূপত ।
ব্রহ্মাণ্ডৰ গুণ মানে আছে শৰীৰত ॥ ৮৭
আছে সাত দ্বীপ সাগৰৰ চাৰি কানে ।
সাতখান সাগৰ সাতকোঁ বেঢ়ি আছে ॥ ৮৮
ভষ্ম পুষ্কৰ কুশ শাক মনে মান
শাম্বলী ক্রোঞ্চ পক্ষ দ্বীপ সাতখান ॥ ৮৯
লোন গুৰু সুৰা ঘৃত দধি নাম তাৰ ।
দুগ্ধ জল সমে এই সাত যে সাগৰ ॥ ৯০
জল সাগৰৰ মাজে সিপাৰত আটী ।
দুই-গুণ কাঞ্চন ভূমি আছে চতুৰ্ভিত্তি ॥ ৯১
পৰ্বত বাহিৰে ঘৰ মহা অন্ধকাৰ !
নাহি তাত চন্দ্ৰ সূৰ্য্য প্রাণীৰ সঞ্চাৰ ॥ ৯২
মহা জ্যোতি সূৰ্য্যে তাত প্রকাশি আচস্ত ।
আছোক মনুষ্য দেৱে নেদেখে শাস্ত্ৰত ॥ ৯৩

তাক বেঢ়ি আছে মহাজল বহুদৰ ।
 তাহাৰ ভিতৰে আছে মহা কালপূৰ ॥ ৯৪
 জলৰ চৌপাশে বেঢ়ি আছয় ব্রহ্মাণ্ড ।
 বহলে পঞ্চাশ কোটী পহু মহীথণ্ড ॥ ৯৫
 তাৰ মাজে আছে বহুমই গৃহ এক ।
 লগায়েছে ফটিকৰ স্তম্ভ হাজাৰেক ॥ ৯৬
 গৃহৰ ভিতৰে আছে অনন্ত শয্যাৰত ।
 একৰূপে ঈশ্বৰ পুৰুষ আছে তাত ॥ ৯৭
 অনাদি ঈশ্বৰ তাক বোলে নিৰঞ্জন ।
 তাতে হৰি কৰে জানা জলত শয়ন ॥ ৯৮
 তাক বোলে জলশায় নাম নাৰায়ণ ।
 তান ঠাইৰ পৰা জ্ঞানি হোৱন্ত জ্ঞাপন ॥ ৯৯
 অনন্ত থানৰ পৰা যোগী যে আসন্ত ।
 বিষ্ণুৰ স্থানৰ পৰা কৰ্ম্মী ব্যক্ত হন্ত ॥ ১০০
 প্ৰকৃতিৰ পৰা জীৱ আসন্ত সংসাৰী ।
 পুৰুষৰ পৰা হয় ভক্ত অৱতৰী ॥ ১০১
 এহি পঞ্চ স্থানে পাঞ্চ জীৱ উতপন ।
 কৰ্ম্মিয়ে বিষ্ণুৰ জ্ঞানী জনসাইত লীন ॥ ১০২
 সংসাৰি প্ৰকৃতি যোগী হয় যে অনন্ত ।
 তকত থাকন্ত যাই পুৰুষ থানত ॥ ১০৩
 কুলে আসি ভৈলন্ত অনন্ত শয্যাথান ।
 কৃষ্ণৰ ভকত প্ৰেমানন্দ পূৰ্ব্ণথান ॥ ১০৪
 নাম পহুত স্থান ভৈলন্ত সাক্ষাত ।
 ব্ৰহ্মায়ে বৈকুণ্ঠ ভৈলা কৃষ্ণ থাকে তাত ॥ ১০৫

যেন মত্তে কৃষ্ণক যি মত প্রকাশয় ।
 এক কোটি সূর্য্যো যেন শরীর জলয় ॥ ১০৬
 নীল উৎপল সমে পরে পীতবস্ত্র ।
 আজাহু লম্বিত শোভে হাতে চাবি অস্ত্র ॥ ১০৭
 আগে ধ্বজ বজ্র জলে মধ্যত পঙ্কজ ।
 পাঁচত অঙ্কুশ জলে রূপে চতুর্ভুজ ॥ ১০৮
 ধ্বজে অগ্নি জয়ে চক্রে পথে বসুমতি ।
 জ্ঞানে অঙ্কুশ ঘোলের সুরপতি ॥ ১০৯
 পদবজ্র উজ্জতি ভৈলা দিক পালগণ ।
 নেপুৰ স্বরূপে লক্ষ্মী সেবয় চরণ ॥ ১১০
 ভাগরতে গঙ্গা যে ভারন্তে পদচয় ।
 সাংক্ষ লোমে বেদাস্ত ভুষনে চক্ৰচয় ॥ ১১১
 নক্ষত্র সকলে আঙ্গুলি আঙ্গুলিত ।
 পীতবস্ত্র স্থানত ভৈলা দ্বাদশ আদিত্য ॥ ১১২
 তাব নামত দ্বাবজ্র কামুৎ তলি মেখলা ।
 কিঙ্কিনী স্বরূপে সেরে দেৱরাজ্য বাল্য ॥ ১১৩
 তিনি গুণে তিনি রূপ আছন্ত প্রকাশি ।
 নর গুণে নারদ উত্তরি একাদশী ॥ ১১৪
 শঙ্কর পদধূলি ভৈলা শ্রীবৎস হিয়াত ।
 পঞ্চবর্ণ মালা যে নিবাসী সাক্ষাত ॥ ১১৫
 শুদ্ধ গুণ দুই বেথা লক্ষ্মী সবস্বতী ।
 জজ্বায়ে কঙ্কন ভৈলা কেয়ুর সম্প্রতি ॥ ১১৬
 অষ্ট বসু জলে গলে চার পেচন্দার ।
 সঙ্গ গুণে কোন্ত ভূমণি ভৈলা দ্বৈশ্বর ॥ ১১৭

উৎপত্তিত সদায় যে মকর কুণ্ডল ।
 চক্ষু লভে মুকুতা কিৰীটি জলমল ॥ ১১৮
 বৈজয়ন্তি মালা জলে যেন মহাশয় ।
 মণি ৰূপ ধৰিয়া সিজ শিৰতে সেৱয় ॥ ১১৯
 গজেন্দ্র ভৈলন্ত গজ মুকুতাৰ হাৰ ।
 সবাকো শ্ৰজিলা পাছে অনাদি ঈশ্বৰ ॥ ১২০
 নাচিলন্ত এক আৰ ৰবিৰ কিৰণ ।
 নাহি দিন ৰাতি অগ্নি বায়ুৰ সন্ধান ॥ ১২১
 মহা জ্যোতিৰ্ময় পূৰ্ণ আছে একজন ।
 চেতন কৰিয়া সৃষ্টি স্থিতি দিলামন ॥ ১২২
 কতোদিন ভৈলা পাচে কল্লনা কৰিলা ।
 যত দিন ভৈলা নৌন কৰিয়া আছিল ॥ ১২৩
 অন্ধকাৰ ধুকুকাৰ শূন্যকাৰ আৰ ।
 সমস্তে গুঢ়িলা সৃষ্টি কৰিব ইহাৰ ॥ ১২৪
 যেন সমস্ত পাচে পৃথিবী জন্মিলা ।
 গুণৰ ঈশ্বৰ পাচে তাহাক দেখিলা ॥ ১২৫
 প্রকৃতিক শ্ৰজি হৰি আছে ৰঙ্গমনে ।
 মায়াৰ হাততে সৃষ্টি কৰো এতিফনে ॥ ১২৬
 এহি বুলি প্রকৃতিক মাতন্ত সাদৰে ।
 গুনিয়ো সুন্দৰী আলিঙ্গন দিয়ো মোৰে ॥ ১২৭
 দিব্য দলে অঙ্গে জীৱ শ্ৰজি নিৰঞ্জন ।
 বনৰসে ভুল মন জীৱৰ ভূষণ ॥ ১২৮
 চেতনক পায়ো দেবী আগতে ভ্রময় ।
 এহি তিনি গুণে মন প্রকৃতি বোলয় ॥ ১২৯

অনাদি আহন্ত জাত পুরুষৰ স্থানে ।
 আদি লৈয়া কৃষ্ণ পাচে কুৰিলা তেখনে ॥ ১৩০
 পৰমাআৰে আত্ম অনাদি তত্ৰ সাৰ ।
 শক্তি লৈয়া কেলি কৰে অনাদি ঈশ্বৰ ॥ ১৩১
 কত বেলি শক্তিৰস পবিল শৰীৰতে ।
 নপৰিলা গৰ্ভে বৈলা উৰু ওপৰতে ॥ ১৩২
 বাম হাতে তুলি লৈলা পাচে নিৰঞ্জন ।
 তিনি ধাৰে তিনি দেৱ ভৈলা উতপন ॥ ১৩৩
 ব্রহ্মা বিষ্ণু কদ্ৰ উপজিলা তিনি জন ।
 মায়া সঙ্গে হৰি পাচে আছে বহুমন ॥ ১৩৪
 প্ৰথমে জন্মিলা ব্রহ্মা বেদ নিৰমান ।
 দ্বিতীয়ে জন্মিলা বিষ্ণু পালন কাৰণ ॥ ১৩৫
 তৃতীয়ে জন্মিলা হৰ সংহাৰ কাৰণে ।
 শাস্তা কৰে জন্মাইলন্ত নাৰায়ণে ॥ ১৩৬
 নবে সেৱক হৈয়া বহিব নিশ্চয় ।
 দেখিলন্ত আত্মা গুৰু শিষ্যত মিলয় ॥ ১৩৭
 তিনি গুণে একতত্ত্ব জানি কৰ্ম্ম কৰে ।
 নিত্ৰ গুণে জানি তিনি তত্ত্বক আচৰে ॥ ১৩৮
 একদিনা নাৰায়ণে মাতিয়া পঠাইলা ।
 ব্রহ্মা বিষ্ণু হৰ তিনি জন চলি গৈলা ॥ ১৩৯
 নমস্কাৰ কৰি তিনি বুলিলা বচন ।
 কিশক মাতিলা প্ৰভু কহিয়ো কাৰণ ॥ ১৪০
 কি কৰ্ম্ম পাছন্ত প্ৰভু সাধো এতিক্ষণ ।
 সত্বে কহিৰো প্ৰভু দেৱ নাৰায়ণ ॥ ১৪১

পাছে হরি বুলিলন্ত ব্রহ্মাৰ বচন ।
 দিলো প্রকৃতিক নিয়া তোমাৰ ভবন ॥ ১৪২
 ভাৰ্য্যা কৰি দিলো মঞি নিয়া প্রকৃতিক ।
 নকৰিবা হেলা মোৰ বচন খানিক ॥ ১৪৩
 হেন শুনি ব্রহ্মা বোলে বিষ্ণু বিষ্ণু স্মৰি ।
 কিশক মোহোক বোলা প্রভু হেন কৰি ॥ ১৪৪
 মাৰক কিমতে ভাৰ্য্যা কৰি নিবো ময় ।
 মাৰক সম্ভৰি পাপ লাগিবে নিশ্চয় ॥ ১৪৫
 শুনি নাৰায়ণে বাণী বুলিলা বিষ্ণুক ।
 দিলো মানিনীক নিয়া তোমাৰ গৃহক ॥ ১৪৬
 মোৰ নিজ অঙ্গ তুনি বিষ্ণু বনমালী ।
 প্রকৃতিক লৈয়া যাস নিজ স্থানে চলি ॥ ১৪৭
 হেন শুনি বিষ্ণু বোলে নমস্কাৰ কৰি ।
 হুবলিবা হেন বাক্য প্রভু দেৱহৰি ॥ ১৪৮
 তুমি পিতৃ তানে মাতৃ আমি দাস প্রায় ।
 কি মতে মাতৃক ভাৰ্য্যা কৰি নিবো ময় ॥ ১৪৯
 হেন শুনি আদি দেৱে বুলিলা কদৰক ।
 প্রকৃতিক লৈয়া যোৱা তোমাৰ গৃহক ॥ ১৫০
 দিলো নিয়া প্রিয় ভাৰ্য্যা কৰি মনসাক ।
 নকৰিবা আজ্ঞা ভঙ্গ মোহোৰ কথাক ॥ ১৫১
 শুনিয়া মহেশে পাছে মনে মনে গুণে ।
 কি বুলিবো উপায় নেপাওঁ মোৰ মনে ॥ ১৫২
 গুৰুৰ পিতৃৰ বাক্য লাগে পালিবাক ।
 যি জনে নাপালে বাক্য পৰিবে নৰক ॥ ১৫৩

এতেকে পিতৃৰ বাক্য লাগে পাসিবাক ।
 নামানিলে কথা হইবে নৰকে ঘাইবাক ॥ ১৫৪
 প্রকৃতিক দিলে নিবো মোহোৰ মন্দিৰ ।
 এহি বুলি হৰে কৰিনন্ত মন স্থিৰ ॥ ১৫৫ ॥
 নমস্কাৰ কৰিলা আছন্ত ত্রিপুরাৰি ।
 শুনি লোকে হাসিবন্ত উপহাস কৰি ॥ ১৫৬ ॥
 তে মাৰ কৃপায়ে প্রভু যি বোলোহা আৰ ।
 চাসক বুলিছে ভয় লাগয় আমাৰ ॥ ১৫৭ ॥
 তেন শুনি বোলে বাণী প্রভু নাৰায়ণে ।
 যি কথা শুধিলা রাপু নকৰিবা মনে ॥ ১৫৮ ॥
 শুদ্ধমনে দিলো মঞি নিয়া শুদ্ধ মনে ।
 তোমাৰ কীৰ্ত্তি বৈবে ইণ্ডিনি ভুবনে ॥ ১৫৯ ॥
 এহি বুলি নাৰায়ণে প্রকৃতিক দিলা ।
 মহেশে মায়া ক পায় বৰ বঙ্গ ভৈল ॥ ১৬০ ॥
 ব্রজা বিষ্ণু হৰগোবী নমস্কাৰ কৰি ।
 মহা বঙ্গ চলি গৈলা আপন নগৰী ॥ ১৬১ ॥
 পৰম আনন্দ যায় আছে বঙ্গমনে ।
 একদিনা স্নানিবাক গৈলা চাৰিজন ॥ ১৬২ ॥
 ব্রজা বিষ্ণু হৰগোবী চাৰিজন গৈলা ।
 স্নানিবাক সাগৰৰ জলত নাগিলা ॥ ১৬৩ ॥
 দেগিয়া অনাদি হৰি গুণে মনে মনে ।
 মায়া কৰি যাও মই চিনে কোন জনে ॥ ১৬৪ ॥
 মৰা শর হইয়া হৰি জলে উটি যায় ।
 প্রথমে লাগিল গৈয়া ব্রজা দেৱৰ গায় ॥ ১৬৫ ॥

মৰা শৰ দেখি ব্রহ্মা আথ বেথ কৰি ।
 তীব্রতে উঠিলা পাছে বিষ্ণু বিষ্ণু স্মৰি ॥১৬৬॥
 পাছে বিষ্ণু দেখে শৰ আসে ওচৰত ।
 বাম বাম বুলি বিষ্ণু উঠিলা স্বৰিত ॥১৬৭॥
 হেন দেখি নাৰায়ণে মনত গুণিলা ।
 ব্রহ্মা বিষ্ণু দুয়ো চিনিবাক নোৱাৰিলা ॥১৬৮॥
 এবে চলি যাও মঞ্জি মহাদেৱৰ পাশে ।
 দেখিহা মহেশ বোলে কৈব শৰ আসে ॥১৬৯॥
 শৰ দেখি প্রকৃতিয়ে সমীপ চাপিলা ।
 সকল লক্ষণ দেখি স্বামিক চিনিলা ॥১৭০॥
 হাতে ধৰি প্রকৃতিয় কান্দিবে লাগিলা ।
 মোহোক অনাথ কৰি কৈক লাগি গৈলা ॥১৭১॥
 দেখি হৰ কান্দিমন্ত ককালত ধৰি ।
 বিষ্ণু দেখি কান্দিমন্ত চৰণত পৰি ॥১৭২॥
 দেখি ব্রহ্মা মুখে ধৰি বিস্তৰ কান্দিলা ।
 ধুয়াই পথলাই শৰ চিতাত তুলিলা ॥১৭৩॥
 বেদ উচ্ছাৰিহা ব্রহ্মা ঘৃত ঢালি দিলা ।
 মুখাঘি কৰিয়া পাছ অগ্নি লগাইলা ॥১৭৪॥
 ঈশ্বৰ শৰীৰ গোট নিমিমে দহিলা ।
 সেট ছাই আনি তিনি থুপুয়াই থৈলা ॥১৭৫॥
 পাছে চাৰি জন সমে স্নানিবাক গৈলা ।
 দেখিয়া কপিলী আসি ছাই খানি খাইলা ॥ ১৭৬
 তাক দেখি কপিলীক সুধিবাক লৈলা ।
 কি কাৰণে তুমি আই অকাৰ্য্য কৰিলা ॥ ১৭৭

কপিলী বোলন্ত মঞ্জি ছাই থিনি খাইলো ;
 তোমার প্রসাদে মঞ্জি আজি শুকু ভৈলো ॥ ১৭৮
 শুনি তিনি জনে কপিলীক ক্রোধ কবি ।
 দিলা তিনি চাৰি পাক লাঙ্গুলত ধৰি ॥ ১৭৯
 হাগিলেক কপিলী জানিল তিন জনে ।
 সেই লাভ পুৰি ছাই কৰিলা তেখনে ॥ ১৮০
 সেই ছাই পুৰু তিন জনে বাঁতি লৈলা ।
 থকৰ মকৰ কৰি গায়ত ঘহিলা ॥ ১৮১
 তাৰে পৰা সত্ৰাসীয়ে ভস্ম ধুলি লৈলা ।
 কপিলী খাইলন্ত হেতু লাগ শুদ্ধি ভৈলা ॥ ১৮২
 কপিলীৰ অঙ্গে যত ভৈল ধেনুগণ ।
 তেবে ধেনু লাগি শুকু ভৈলা সি কাৰণ ॥ ১৮৩
 চৰণত ধৰি ধৰি বিষ্ণু কান্দিলন্ত ।
 এতকে চৰণ খানে বিষ্ণু বহিলন্ত ॥ ১৮৪
 ককালত ধৰি যত হবে কান্দিলন্ত ।
 এতকে নাভিত যায় কদ্র বহিলন্ত ॥ ১৮৫
 মুখ পদ্ম ধৰি যত ব্রজা কান্দিলন্ত ।
 সেইসে কাৰণে ব্রজা মুখে বহিলন্ত ॥ ১৮৬
 মুখ মাধ্য ব্রজা চৰণত বিষ্ণু হয় ।
 ককালত কদ্র দেৱ জানিবা নিশ্চয় ॥ ১৮৭
 এই তিনি খানে মনুষ্যত আছে হৰি ।
 শৰীৰতে আছে কৃষ্ণ দেখা মূৰ্ত্তি ধৰি ॥ ১৮৮
 জৈম্ব শক্তি মহেশ্বত ভব দিলা ।
 এতক বলিত হৰি নাম শ্রেষ্ঠ ভৈলা ॥ ১৮৯

আধাৰ চক্ৰত হয় নিগুৰ্ণৰ থান ।

হৰি হৰ এক তনু না ভাৰিবা আন ॥ ১২০

বজ গুণে ব্ৰহ্মা হয় বিষ্ণু সত্ত্ব গুণে ।

তম গুণে কল্প হয় জানিবা আপনে ॥ ১২১

ব্ৰহ্ম পৰমব্ৰহ্ম অতঃ পৰ ব্ৰহ্ম তিনি ।

তাসম্বাৰ নাম কহো শুনা তিনি তিনি ॥ ১২২

ব্ৰহ্মাৰ ব্ৰহ্মন দেহা ব্ৰহ্মা বাস কয় ।

অতঃ পৰ ব্ৰহ্ম পৰমাত্মা জানিবা নিশ্চয় ॥ ১২৩

পৰম ব্ৰহ্ম জানাহা জীউৰেসে নাম ।

গুৰুশিষ্যে জানা সেই চৰণ উপাম ॥ ১২৪

প্ৰথমতে কহো জানা বিষ্ণু মন্ত্ৰ সাৰ ।

অকাৰ প্ৰথম নাম, মন্ত্ৰ যে তাহাৰ ॥ ১২৫

ব্ৰহ্মাৰ শুদ্ধাৰ মন্ত্ৰ জানা সাধুজন ।

কৰ্মৰ সুকাৰ মন্ত্ৰ শুনা সৰ্বজন ॥ ১২৬

অকাৰ শুদ্ধাৰ মন্ত্ৰ সুকাৰ প্ৰধান ।

তিনি মাত্ৰ মন্ত্ৰে কৰে নিগুৰ্ণৰ স্থান ॥ ১২৭

দেখে শুনে কহে কথা মনে যিবা মতে ।

নিগুৰ্ণ স্বৰূপে হৰি আছে সমস্ততে ॥ ১২৮

অন্য কৰ্ম যজ্ঞক কৰায় সবে নিষ্ঠ ।

সবাতো কৰিয়া জানা জ্ঞান যজ্ঞ শ্ৰেষ্ঠ ॥ ১২৯

আছে সব ধৰ্ম্ম কৰ্ম্ম মনৰ লগত ।

শুক মানি জ্ঞান লৈবে উপদেশ তত্ব ॥ ২০০

যেহি জ্ঞান দিলা শুক হৃদয়ত ধৰি ।

সেহি জ্ঞান মনে ধৰি স্মৃতে যায় তৰি ॥ ২০১

জ্ঞানৰ ভক্তিৰ হুইৰো বিফল নেযাই ।
 নিষ্ঠে জানা হুয়ো পথ সুখে গতি পাই ॥ ২০২
 যেহেন বিস্তৰ থেৰ থৈয়াছে দ'মাই ।
 অল্প অগ্নি লাগি যেন তাক কৰে ছাই ॥ ২০৩
 জ্ঞান হন্তে পবিত্ৰ কৰয় যেন মত ।
 পবিত্ৰ কৰন্তে হেন নাই পৃথিবীত ॥ ২০৪
 যি জনে কৰন্তু কৰ্ম্ম হুঙুছে সংশয় ।
 যেন গিছা বস্তুক পুৰুষে কৰে ভয় ॥ ২০৫
 ইহকালে নাই সিদ্ধি সংশয় জনৰ ।
 পৰবালে কৰ্ম্ম কল নৰক ঘাইবাৰ ॥ ২০৬
 কৰ্ম্ম কৰি কেত নকৰিয়া অহঙ্কাৰ ।
 জৈবতে অৰ্পিকৰ্ম্ম আজ্ঞা মানিতাৰ ॥ ২০৭
 জৈবতে অৰ্পি কৰ্ম্ম সংসাৰ এৰই ।
 যেন দদি মথিলেহে তুঞ্জে দ্বত পাই ॥ ২০৮
 সমস্ত সাত্বৰ এহি মানে তাতপৰ্য্য ।
 ক্লম নাথ ভৈলা হেন সবাবো আচৰ্য্য ॥ ২০৯
 শ্ৰৱণ কীৰ্ত্তন কৰি সুখে তৰে প্রজা ।
 আন ধৰ্ম্ম কিঙ্কৰ নামেসে তাৰ বাজা ॥ ২১০
 গুন সভাসদ পদ মহাভাগৱত ।
 হৃদয়ে বিচাৰি তাৰ পাইবা সাৰ তত্ত্ব ॥ ২১১
 সমস্তে চৌবিশ তত্ত্ব কৰিলা বেকত ।
 ব্ৰহ্মাণ্ডৰ গুণ মানে আছে শৰীৰত ॥ ২১২
 নৰ দিন দিনান্তৰে আপোনাক চিন ।
 আপোনাক চিনিলে নাহিক ভিনা ভিন ॥ ২১৩

আপোনাক চিনিলে চিনিবে নাহি কেৰ ।
কৃষ্ণদেব পূজিলে পূজিয়ে নাহি দেৱ ॥ ২১৪
আপনাৰ মূৰ্ত্তি ৰূপ যি জনে জানয় ।
তেহে মায়া ভক্তি জানা সিজনে পায় ॥ ২১৫
তেবে তাৰ লোভ মোহ মায়া দূৰ হয় ।
কৃষ্ণৰ সম্মান সিতোজনে গতি পায় ॥ ২১৬
আত পৰে তৰিবাৰ নাহিকে উপায় ।
বোলা ৰাম ৰাম জন্ম হাততে হাৰায় ॥ ২১৭

দুৰ্বি ।

আত অনন্তৰে, শূনিওক নৰে,
গোপ্যৰ পৰম গোপ্য ।
যাক শূনি নৰে, তৰয় সংসাৰ,
খণ্ডয় বিষয় ভোগ্য ॥ ২১৮
যাক বোলা গুহ্য, মংগ গুহ্যতম,
গুহ্যতৰ মূল তত্ত্ব ।
বেদ মন্ত্ৰ গ.প., নিকপিত হয়,
জ্ঞানত বোলে গুহ্যত ॥ ২১৯
যাক বোলে জ্ঞান, কহে জ্ঞান আত্মা,
জানিবা প্রকৃত ঈশ্বৰ ।
বিজ্ঞানক জানা, বোলা পৰমাত্মা,
দুয়োক বোলে গুহ্যতৰ ॥ ২২০
পুণ্য বাতিৰেকে, জানিবাহা তত্ত্ব,
নিজ ভাগৱত মত ।

(২০)

ইহাকে জানিবাঁ, বোলে গুহতম,
কহিলো বহুত তব ॥ ২২১

গুরুৰ শিষ্যৰ, বিশ্বাস যে সাৰ,
কহিলোঁ সবে বুজাই ।

গুরু পৰমাত্মা, শিষ্য জীউ আত্মা,
হুয়ো জনা একে কায় ॥ ২২২

গুরু নাম ধৰি, গুরু সৰোবৰে,
পৰিহংস তাতে চৰে ।

গুরুৰ বিশ্বাস, জানা শিষ্য সব,
সংসাৰ সাগৰ তৰে ॥ ২২৩

তাহাক বোলন্ত, সংসাৰৰ ব্রহ্মা,
শুনা সবে তাৰ কথা ।

সংসাৰৰ ব্রহ্মা, দোহাক বোলন্ত,
জানিবা প্রকৃত সৰ্ব্বথা ॥ ২২৪

চোদ্ধ ইন্দ্র গণে, তৈলন্ত ব্রহ্মাৰ,
জানিবাহা পাঞ্চ থান ।

চৌবিশত তৈলা, তেজ মাংস হাৰ,
প্রকৃতি তৈলন্ত চাল ॥ ২২৫

সংসাৰ ব্রহ্মৰ, দেহা কপ মিতি,
সবে নিষ্ঠ নিষ্ঠ কাম ।

জন্ম মৃত্যু দুই, থালি শুদ্ধ দুই,
ব্রহ্মাৰ অশুদ্ধ নাম ॥ ২২৬

সৃষ্টি অনুরূপে, সংসাৰ প্রবেশে,
ব্রহ্মা থাকে সৰ্ব্বকাল ।

(২২)

নয় গোটা এহি, ভৈলন্ত গোবাক,
সংসাৰ ব্রহ্মাৰ দেহা ॥ ২৩৩
আউৰ জীউ আত্মা, যিতো পৰমাত্মা,
এহি জানা পাখী ছই ।
সংসাৰ বৃক্ষত, পৰি ছয়ো জনে,
সদাই থাকন্ত চাই ॥ ২৩৪
যি মূল বৃক্ষৰ, সি দক্ষ ঈশ্বৰ,
দেৱগণে চাল যত ।
ইহাৰ নিৰ্ণয়, যি জনে জানয়,
জানিবা এহি মহন্ত ॥ ২৩৫
শাস্ত্ৰৰ উত্তম, ভৈলা গুপ্তমণি,
বেদতো উত্তম নাম ।
দেবতো উত্তম, দৈবকী নন্দন,
চৰণে কৰো প্ৰণাম ॥ ২৩৬

পদ ।

আত অনন্তৰ শুনা কৃষ্ণৰ চৰিত ।
যেন ৰূপ ধৰি হৰি আছে পৃথিৱীত ॥ ২৩৭
অন্তৰ্গামি ৰূপ হয় যত সমস্তক ।
স্রজন্ত পালন্ত সংহাৰন্ত তিনি লোক ॥ ২৩৮
কোনে বোলে কৈত ইতো শৰীৰ পৰন্ত ।
গুৰু কোন স্থানে থাকি মৃত্যু মিলাবন্ত ॥ ২৩৯
তাহান লক্ষণ কহো শুনা সৰ্ব্বজন ।
পদ্যৰ ওপৰ হৈলে মিলয় মৰণ ॥ ২৪০

প্রভাত উঠিয়া লোক অবি দিবা মন ।
 দ্বি চক্র চাহি তেবে কবিবা গমন ॥ ২৪১
 দক্ষিণ চলয় যদি সেহি দিনা ভাল ।
 বাম সবে চলে যদি হয় মৃত্যু কাল ॥ ২৪২
 ছয়ো সবে একে ছয়া সমান চলয় ।
 নাস কাল বিমঙ্গল পাইবন্ত নিশ্চয় ॥ ২৪৩
 তবে চলি যাইবা বাজ ফুৰা কবিবারে ।
 ছয়ো তাতে দিবা নিয়া কাপৰ ভিতরে ॥ ২৪৪
 মল ত্যাগি যাইবা পাছে জলৰ গুচৰ ।
 জল মাতি লৈয়া শুদ্ধ কবিবা কলেরৰ ॥ ২৪৫
 নহা শুদ্ধ হেবা মল ধুয়া পখালিবা ।
 তাত পাছে মুগ পন্ন গাট ধুইবা ॥ ২৪৬
 দেহা শুদ্ধ কবি যাইবা ঈশবৰ গুৰি ।
 বক্ষব চিনিবা পাছে মন স্থির কৰি ॥ ২৪৭
 আত্মা জীৱা ওপৰত আচর তপিনী ।
 অন্তকালে চলি যাইবে যত সপ্ত ধনি ॥ ২৪৮
 প্রাণ মন চিত্ত বিত তেবে চলি যায় ।
 চেতন এৰিলে দেহা যেন শব্দ প্রায় ॥ ২৪৯
 ইঙ্গল পিঙ্গল প্রাণ উদ্ধকি চলয় ।
 সূক্ষত সূৰ পন্থে চিহ্নিবা নিশ্চয় ॥ ২৫০
 নমো কৃষ্ণ অনন্ত কেশব সদাশিব ।
 জন্ম নিবারণ কৰা জগত জীৱ ॥ ২৫১
 আছে অভ্যন্তৰে এক জগত ঈশ্বৰ ।
 সেহি সে কবয় জানা সংসারৰ পাৰ ॥ ২৫২

নির্গুণ পুৰুষতেহে সুখৰ সাগৰ ।

সূৰ্য্য মণ্ডলত যে প্ৰকাশে মৃতকৰ ॥ ২৫৩

তাহাক বোলন্ত মৃত্যু কৰন্ত সৰাৰ ।

মোহিসে থাকন্ত সদা দেহাৰ ভিতৰ ॥ ২৫৪

যি মতে প্ৰকৃতি শ্ৰেষ্ঠ সৰাতো প্ৰধান ।

সংসাৰ কাৰণে জানা উপাধিত বান ॥ ২৫৫

আউৰ দুই গোটা প্ৰকৃতি গুনা তাক ।

পৰ শ্ৰেষ্ঠ প্ৰকৃতি অপৰ আউৰ এক ॥ ২৫৬

পৰ যে প্ৰকৃতি জানা গৰাকি বোলয় ।

যি গোট অপৰ অষ্টবিধ ৰূপ হয় ॥ ২৫৭

অপৰ তেজ বায়ু পুৰুষ মন বুদ্ধি ।

অহঙ্কাৰ দেহা মনে অপৰ প্ৰকৃতি ॥ ২৫৮

পৰ বোলা প্ৰকৃতি চৈতন্য সদাশিৱ ।

ৰূক্ষ অংশে দেহা স্থিত যাক বোলে জীৱ ॥ ২৫৯

জীৱ ক্ষেত্ৰে দেহা ক্ষত্ৰিয় ভোগ স্থান ।

দুই স্থান সংযোগে হয় সৃষ্টি প্ৰবৰ্ত্তন ॥ ২৬০

নিদ্ৰা কালে কৰে জীৱ থাকে এক ঠাই ।

তাক বাজ কৰি জীৱ মনুষ্যকে যায় ॥ ২৬১

যি দিনা ধৰন্ত জন্ম মনুষ্যকে যায় ।

সি দিনা জীৱক লেখি বিঘাতা পঠাই ॥ ২৬২

দুখ সুখ মনুষ্যৰ থাকে যত দিন ।

সমস্ত ৰূপালে লেখি পঠাই সি দিন ॥ ২৬৩

বিধিৰ লিখন হাত এৰন নাযাই ।

এতেকেসে সুখ দুখ ভুঞ্জে নৰে যাই ॥ ২৬৪

সংসারত ফুৰে জানা যিতো হুথ ভুঞ্জি ।
 নাৰীৰ উদৰে থাকি নানা হুথ মজি ॥
 এহি হুথ ভুঞ্জি সৰে ফুৰে ঠাই ঠাই ।
 যাবত নেবাই জীৱ হুথক নেবাই ॥ ২৬৫
 উত্তম মধ্যম কত অধম হোৱন্ত ।
 তাহাৰ কাৰণ কহোঁ শুনিও সমস্ত ॥
 প্ৰথম প্ৰহৰে যিতো ঋতুক বাধয় ।
 অল্প আয়ু হুগা বহে জানিবা নিশ্চয় ॥ ২৬৬
 দ্বিতীয় প্ৰহৰে ঋতু কৰন্ত খেলন ।
 সামান্য হোৱন্ত সিতোঁ জানিবা সিজন ॥
 তৃতীয় প্ৰহৰে ঋতু দিতে কৰে ক্ষয় ।
 অতি সূখী সিতো নব মহাজন হয় ॥ ২৬৭
 চতুৰ্থ প্ৰহৰে ঋতু পালে যিতো জন ।
 বীৰ ধৰ্ম্ম হয় সিতো শ্ৰীৰাম লক্ষণ ॥
 আগাবন্তা একাদশী তিথি যে পূৰ্ণিমা ।
 কদাচিতো নায়াবাহা নাৰী জাতি সীমা ॥ ২৬৮
 মাস মধ্যে দিন এক তাহাৰ আছে সাক্ষি ।
 সাবধানে জানি তাক মন কৰা বন্দী ॥
 আগে দাই পুৰুষত্ৱ জাৰে লয় ঠাই ।
 জৈশ্বৰ কৃপায়ে সপ্তাৰ্ণৱ সিতো দুই ॥
 দুই হানো সংযোগে পাছে নাৰী গৰ্ভে যায় ।
 একে ৰাত্ৰি ভৈলে জীৱে এক মিশ্ৰ হয় ॥ ২৬৯
 পাঞ্চ ৰাত্ৰি ভৈলে জীৱ ৰাতুল বৰণ ।
 দশ ৰাত্ৰি বদৰিকা কলৰ সমান ॥

(২৬)

এক পক্ষ ভৈলে জীৱ শিলা ময় হয় ।
 এক মাস হৈলে হয় মাংস পিণ্ড কায় ॥ ২৭০
 দুই মাস হৈলে ইন্দ্রি গণে লগ লয় ।
 চল্লিশ ইন্দ্রি লাগ লয়ে সবে চিন্ত হয় ॥
 তৃতীয় মাসত লোম চাল নথ হয় ।
 সকল সম্পূর্ণ ঠানি তাৰ কাৰ্য্য হয় ॥ ২৭১
 পুৰুষত সাত ধাতু চতুৰ্থ মাসত ।
 পঞ্চ মাস ভৈলে হয় ক্ষুধা তৃষ্ণা যত ॥
 ছয় মাস ভৈলে জ্বালা বেৰন্ত শৰীৰ ।
 দক্ষিণ কৃষ্ণিত ভনি থাকে জননীৰ ॥ ২৭২
 সাত মাস ভৈলে বায়ু প্রজ্জ্বলি পায় ।
 পৰ্ভত থাকিয়া শাক খিব নকয় ॥
 আট মাসে হৈলে জীৱ কৰে কৃশাঞ্জলি ।
 কৃষ্ণক কাকুতি কৰে নানা স্ততি দলি ॥ ২৭৩
 দশ মাস ভৈলে জীৱে বায়ু লাগ লয় ।
 প্রসূতি মাৰ্গে দুই ওভোতায়ৈ থয় ॥
 যোনি দ্বাৰে বাজ কৰে যেন তেন কৰি ।
 পাছে চেতনক পাই ধৰণীত পৰি ॥ ২৭৪
 পৃথিবীত পৰি জীৱে লভিল্য চেতন ।
 তেতিফনে পাসৰন্ত কৃষ্ণৰ চৰণ ॥
 হৰি হৰি প্রাণ কৃষ্ণ কি কাম কৰিলোঁ ।
 বি কথা বুলিলো মানো সবে পাসৰিলোঁ ॥ ২৭৫
 ইন্দ্রিৰ সংযোগে দেহা নিভান্ত বাঢ়য় ।
 কহিলোঁ জীৱৰ কথা এমত বিলায় ॥

যেন মতে ইন্দ্রি গণে ভৈলা উতপতি ।
 যি মতে চৌবিচ তত্ব ভৈলা উতপতি ॥ ২৭৬
 আদি কপে পূৰ্বত আছিল নাৰায়ণ ।
 অনাদিক আদি দেবে কৰিলা সৃজন ॥
 অনাদি ঈশ্বৰ পাছে চিন্তিল উপায় ।
 বাম অক্ষ হস্তে পাছে প্রকৃতি বাজ হয় ॥ ২৭৭
 দক্ষিণৰ পাকত যে ফুৰে বস চয় ।
 মানসাক কৰি তেবে পুৰুষ হোৱয় ॥
 বাম পাকে ফুৰে বস নাড়ী উৎপন্ন ।
 বিণা পাকে নপুসংক কহিলো লক্ষণ ॥ ২৭৮
 অনাদি ৰূপি কণ্ঠা পাছে ভৈলা প্ৰভাৱতী ।
 অনাদিৰ পুত্ৰ ভৈলা মহেশ্ব উৎপতি ॥
 মহেশ্বৰ পুত্ৰ ভৈলা তিনি অৱতাৰ ।
 তামসিক ৰাজসিক সাত্বিক অলঙ্কাৰ ॥ ২৭৯
 দশ দেৱ ৰাজসিক হস্তে উতপতি ।
 চন্দ্ৰ ৰুদ্ৰ বায়ু দেৱ ধৰ্ম্ম ভৈলা আতি ॥
 এতি চৌদ্ধ ইন্দ্ৰ ভৈলা জগত প্ৰচাৰ ।
 সবে মিলি শৰীৰ আসি ভৈলা মনুষ্যৰ ॥ ২৮০
 কেহ হাত পাৱ লিঙ্গ কুজ আছে চই ।
 কেহ কান নাক জিহ্বা আছে চক্ষু দুই ॥
 মন বুদ্ধি অলঙ্কাৰ বাক্য আছে চয় ।
 এই চৌদ্ধ ইন্দ্ৰ ভৈলা মনুষ্যৰ কায় ॥ ২৮১
 তাসম্বাৰ হস্তে দশ দেৱ উতপতি ।
 শব্দ গুণ আকাশ প্ৰবেশ বায়ু আতি ॥

(২৮)

উক পগ্নি বস জল গন্ধ জল ভৈলা ।
 এহি দশ দেহ যে বিতত্ব নাম লৈলা ॥ ২৮২
 গন্ধ রূপ পৰশ শব্দ পৰ বস ।
 ইসৰ ইন্দ্ৰিয় সমে কি কৰে সবস ॥
 ভৈলন্ত চৌবিচ তত্ব তেজ মাংস হাৰ ।
 এহি মতে দেহা আসি ভৈলা মনুষ্যৰ ॥ ২৮৩
 ভবিষ্যত মনুষ্যৰ দেহা ভৈলা যাত ।
 তাতে সে দেহাক জানা বোলে পাৰগত ॥
 মনুষ্যৰ দেহা ভৈলা যিতো দেহগণ ।
 কহো তাসম্বাৰ নাম শুনা সৰ্বজন ॥ ২৮৪
 স্বৰ্গে অগ্নি জয়ে চন্দ্র পথে বসুমতী ।
 চিন্তে বায়ুদেৱ হাতে ইন্দ্র সুরপতি ॥
 ব্রহ্ম বৃদ্ধি অগ্নি বাক্য দিশে ভৈলা কৰ্ণ ।
 বকণে ভৈলন্ত জিভা চন্দ্র ভৈলা মন ॥ ২৮৫
 স্বৰ্গে বায়ু সূৰ্য্যো চক্ষু কদ্রে অলঙ্কাৰ ।
 যমে দণ্ড ভৈলা নাকে অশ্বিনী কুমাৰ ॥
 হাৰে তৃপিনী গঙ্গা কণ্ঠে সবস্বতী ।
 চৰণত গঙ্গা উক কিন্নৰ সম্প্রতি ॥ ২৮৬
 মুখত থাকন্ত ব্রহ্মা জানিবা সাক্ষাত ।
 নাভিত আছন্ত কদ্র বিষ্ণু যে হিয়াত ॥
 অষ্টদল পন্নত আছন্ত জীৱ আত্মা ।
 দশ দল পন্নত আছন্ত পৰমাত্মা ॥ ২৮৭
 সৰোৰো তলত আছে ধৰ্ম্মে ধৰি ছাতি ।
 শিৰত আছন্ত কাল পুৰুষৰ নাতি ॥

হিন্দুলিয়া চবণত বঙ্গলা তাল গত ।

মধ্যত মাৰিয়া আছ খুটা এক গোত ॥ ২৮৮

কাল কমল নিৰঞ্জন তিন খুটা লেখি ।

অজ্ঞানে জ্ঞানী গণে তাত আছে দেখি ॥

সিখুটাত আওজি আচন্ত এক দেৱ ।

মহাজন বুলিয়া জগতে কৰে সেৱ ॥ ২৮৯

যাক বোলে প্ৰাণ উদ্ধে কৰন্তে সঞ্চাৰ ।

অন্ধ চলে যি গোটা আপন নাম ত্ৰাৰ ॥

বাঞ্চায়ে ঠৈয়াছে হাত ভৰি যত মান ।

তাৰ নাম বান বায়ু জানা সৰ্বজন ॥ ২৯০

পুৰুষে ভুঞ্জন্ত অন্ন পেট ভৈলা ভাৰি ।

মধ্য নামে বায়ু বাস্তি দেয় সম কৰি ॥

ককৰ বায়ুয়ে ক্ষুধা কৰে মনুষ্যৰ ।

কুশ্ব বায়ু চক্ষু ঘূৰি চাহে নিৰন্তৰ ॥ ২৯১

বাত পিত্ত বা ত্তক কৰায়ে যিতো জন ।

তাৰ নাম উদ্ধ বায়ু শুনা সৰ্বজন ॥

নাগ নামে বায়ু গোট শৰীৰত আসি ।

সকল লেহন কৰায়ে কাস হাঁচি ॥ ২৯২

দেৱদত্ত বায়ু পাত হানি কৰায়ে ।

শৰীৰ যিহেতু বায়ে বোলে ধনঞ্জয় ॥

এতিয়া বায়ু দেৱ দেৱী দেৱী মনুষ্যৰ ।

অনন্ত বায়ু নামে দাঁজ নিত ২৫ ॥ ২৯৩

বাৰিষাৰ বায়ু দেৱী বাৰিষাৰ দেৱী ।

বাৰিষাৰ বায়ু দেৱী বাৰিষাৰ দেৱী ॥

ভাগেক ভৰায়ে তাৰ জলপান কৰি ।
 পথৰ ভাগত বায়ু থাকন্ত সঞ্চাৰি ॥ ২৯৩
 অনুস্মনে প্ৰাণ ভৈলা প্ৰাণ গুণে বায়ু ।
 তিনিষো সংযোগে দেহ বহি আছে আয়ু ॥
 নঃ কেশ পৰ্যাস্ত চলারে অনুবস ।
 শৰীৰতে আছে জানা সব বায়ু দশ ॥ ২৯৫
 পৰন তৃপ্তি হয় ইন্দ্ৰিয় সকল ।
 পৰীৰৰ সঙ্গে ইন্দ্ৰ বাঢ়ে তেজ বল ॥
 জৈশ্বৰ পুৰুষ আদি হৃদয়তে দেখি ।
 এহি চৌকি দেৱ পুণ্য পাণ্ডকীৰ সাক্ষী ॥ ২৯৬
 মূঢ় জনে বোলে মোক নেদেখিলে কেৱ ।
 অন্তৰ্হতে আছে দেখি বহি সাক্ষী দেৱ ॥
 পৃথিবীৰ মধ্যত মেক মন্দৰ নিবাস ।
 অন্ধে সূৰ্য্য উদ্ধে চন্দ্ৰ কৰিয়া প্ৰকাশ ॥ ২৯৭
 নিম্নে যোল গোট অস্থি পঞ্চায়ত তাৰ ।
 অধো উদ্ধে আতি জানা নৱ খান দ্বাৰ ॥
 দুই কান দুই নাক দুই চকু দেখোঁ ।
 মুখ সমে ওপৰত সাত খান লেখোঁ ॥ ২৯৮
 অধো গুহা লিঙ্গ যে নৱ খান দ্বাৰ ।
 আছে তাত নাড়ী আৰ বাত্ৰিৰ হাজাৰ ॥
 সবাবো মধ্যত তিনি নাড়ী অনুপাম ।
 সূক্ষ্মা পিঙ্গলা ইড়া নাড়ী যাৰ নাম ॥ ২৯৯
 সূক্ষ্মা উত্তম তিনি নাড়ীৰ মধ্যত ।
 ঘিটো ব্যাপি আছে গৈয়া সূৰ্য্য মণ্ডলত ॥

স্তম্ভা আছর মেক মন্দর ভিতরে ।
 তাত বায়ু পশিলে অমর হোয়ে নবে ॥ ৩০০
 তাহান মুখক ঢাকি আছে কুণ্ডলিনী ।
 মায়াব সজাত সিতো দেখিবা চিস্তনি ॥
 কৰিয়া আপন বায়ু বমে যোগ বলে ।
 অগ্নিৰ তাপত শক্তি ওপৰক চলে ॥ ৩০১
 উৰি যায় সুশ্রুত প্রবেশ প্রমান ।
 তাৰ গুনা দেহ মধ্যে আছে জীৱ স্থান ॥
 গুহ স্থান হস্তে দুই আঙ্গুল ওপৰে ।
 একট আধাৰ পদ আছে শোভা কৰে ॥ ৩০২
 তাক বোলে মধ্য দেহা অগ্নিৰ নিবাস ।
 তপ্ত সূৰ্য্যৰ বৰ্ণ তাহাৰ প্রকাশ ॥
 পৃথ্বী ভাগে থাকে মেক পৰ্বত মন্দর ।
 নাই জীৱ জন্তু তাত প্রাণীৰ সঞ্চাৰ ॥ ৩০৩
 শিশু ৰূপে ব্রহ্মাদেৱে জাপিয়া আছয় ।
 যাৰ মুখ হৈতে চাৰি বেদ বাহিৰয় ॥
 আক এক ভাগ আছে গুনা সৰ্বজন ।
 শতদল পদ আছে শৰীৰ শোভন ॥ ৩০৪
 চাৰি দল ছয় দল পদ দশ দল ।
 আছে অষ্টদল পদ হৃদয় বিকল ॥
 ছয় থানে ছয় চক্ৰ আছে শৰীৰত ।
 গুহ লিঙ্গ নাভি হৃদি তালু ললাটত ॥ ৩০৫
 তালুত সহস্র ললাটত দল দ্বয় ।
 নাভি মূলে দশ দশ লিঙ্গ মূলে ছয় ॥

প্রথমে কহোঁ গুণা আধার চক্রনাম ।

চাৰিটা অক্ষৰে চাৰি দল অনুপাত ॥ ৩০৬

অনিলয় আছে চারি দল সুশোভন ।

পূব চক্রে দশ দল ভৈল। যেতিক্ষণ ॥

আন দল চক্র আছে দল যে দ্বাদশ ।

বিশুদ্ধ চক্রে আছে দল অক্ষ বস ॥ ৩০৭

চৌদল আধাৰ চক্ৰ কৰন্তু প্ৰকাশ ।

থানে থামে কবি আছে শবীৰে নিবাস ॥

এহিভাবে দুই চক্র আছে শব্দবত ।

যি থানত আছে কহে। শুনা তাঁর তত্ত্ব ॥ ৩০৮

ক, খ, গ, ঘ, ঙ, চ, ছ, জ, ঝ, ঞ, ট, ঠ, লৈয়া ।

দ্বাদশ অঙ্কে আছে শব্দ ৩ চোরা ॥

এই বাব অক্ষরে ছাদশ দল সাৰ ।

দেহাতে থাকিয়া কৰে সধাৰ বিচাৰ ॥ ৩০৯

বাধা ইতো চক্রে দ্বয়ত সাব মানি ।

বিগত চক্ৰৰ থান শুনা সবে প্রাণী ॥

অ, আ, জাদি স্বৰ বৰ্ণ ক্ৰমে লেখ হয়।

মহা য । জ্ঞান শব্দ থাকে যে দোলন ॥ ৩১০

এই যোগ অক্ষর বিস্তৃত চক্রে ভৈল।

তাল : ১ ১ ই পছে স্থিঃ ক লভিলা ॥

दशमः पत्रः । अथैवम् ।

ভেদে: 'স্বাধীন' পদে 'স্বা' শব্দটি ॥ ৩১ ॥

$\alpha_1, \alpha_2, \beta_1, \beta_2, \gamma_1, \gamma_2$

... ॐ नमः शिवाय ॥

ইতো দশ দল পদ্ব জানা নাতি ভলে ।

পুৰ চক্ৰ নাম তাৰ সন্ত সবে বোলে ॥ ৩১২

ছয় দল স্থিতি কহো শুনা সাবধানে ।

কবন্ত নিবাস শৰীৰত জীৱ থানে ॥

ব, ত, ম, জ, দ, ধ আৰু কৰিলা প্ৰকাশ ।

ইয়াক জানিলে বাঢ়ে মনৰ হৰিয় ॥ ৩১৩

অনিলয় চক্ৰে লিঙ্গ দেহা ভৈলা স্থিত ।

চাৰি দহ যৈত আছে শুনিয়ে গুপ্ত ॥

অ, জী, স্বৰ, হ, স, যা, জ, ঞ, ঐ, ঋৰে ।

ও যে শূত্ৰে বৈলা তাক জানা নিবন্তৰে ॥ ৩১৪

অ, ন, ম, ধ, এহি চাৰি বৈলা শোভাচলা ।

চাৰিয়ো কাৰণে সৃষ্টি গোপালে সৃজিলা ॥

আধাৰ চক্ৰ নাম তাৰ জানিবা নিশ্চয় ।

ললাটে দুই দল ভৈলাহা অক্ষয় ॥ ৩১৫

এই দুই অক্ষৰে আধাৰ চক্ৰ নিষ্ঠ ।

ছয় চক্ৰ ভেদ এণ পৰম গৰিষ্ঠ ॥

হ, ক্ষ, পৰম তত্ত্ব শুনা সদাশিব ।

দুই সঙ্গৰূপে ভৈলা জগতৰ জীৱ ॥ ৩১৬

দুই চাৰি দল সবে হয় দশ মত ।

অষ্টাদশ দলৰ কহিলো কথা যত ॥

ষোল দল কথা কহো শুনা বুধলোক ।

দাস হেন তাৰি নিন্দা নকৰিবা মোক ॥ ৩১৭

বেদে চাৰি চক্ৰ সাৰ চক্ৰ নিকপন ।

পাছন্তি বৈষ্ণৱি আৰু পৰ যে মধ্যম ॥

আধাৰ চক্ৰৰ পৰা হৰে শুদ্ধ মতি ।
 চাৰি দল কনিকা কৰন্তু গীত আতি ॥ ৩১৮
 আছে শৰীৰতে তিনি নাড়ী অনুপম ।
 সূক্ষ্ম পিঙ্গলা ইড়া নাড়ী অনুক্রম ॥
 তিনি নাড়ী মূলে বাঢ়ি আহন্ত কমল ।
 তাৰ কনিকাত আছে বহিৰ মণ্ডল ॥ ৩১৯
 অগ্নি মণ্ডলত আত্মা কপে যত বেদ ।
 উদ্ধে চলি যাই মধ্যমৰ চক্ৰ ভেদ ॥
 আছে এক পদ্য যে দ্বাদশ দশ দল ।
 তাৰ কনিকাত আছে জলৰ মণ্ডল ॥ ৩২০
 যেতিক্ষণে উষ্ণ বলে একই হোৱম ।
 তেতিক্ষণে জীৱৰ যে প্রাণ বায়ু ৰয় ॥
 বায়ু অগ্নি জল এক ঠাই হয় যদি ।
 উদ্ধক চলয়পাছন্তিৰ চক্ৰ ভেদী ॥ ৩২১
 পাছন্তিৰ মণ্ডে আছে সূৰ্য্যৰ মণ্ডল ।
 বহু বৰ্ণ পদ্য তাৰ দুই শত দল ॥
 তাৰ কনিকাত পাই বায়ু বহি জলে ।
 যি গোটা বজ্জাৰি চক্ৰ আছে কণ্ঠ নলে ॥ ৩২২
 পদ্য গোট আছে প্রকাশন্তে অদলে ।
 বাজ হংস সদৃশতে পঙ্কজৰ দলে ॥
 তাৰ মাজে আছে চক্ৰ অমৃত মণ্ডল ।
 একেতে শোভা কৰে পদ্য অষ্ট দল ॥ ৩২৩
 দৈক্ষাৰিক ভেদী যাবে চক্ৰ মণ্ডলত ।
 যতে ব, ঢ, দ, ধ, ফুবে তৃপিনী তীৰ্থত ॥

PLEASE HANDLE THE BOOK CAREFULLY

(৩৫)

সেহি বৃহৎ হয় চাৰি ভাগ ভৈলা পুণে ।
সুভাগ আশ্রয় দেয় মোহি তিনি গুণে ॥ ৩২৪
সেহি তিনি ভাগৰেসে যাৰ যেন নাম ।
সপ্তে ঋগ সজা যজুৰ আত্মা হয় সাম ॥
সূৰ্য্যো সৃজে সামে পালে ঋগে যে সংহাৰে ।
নিবৃত্তিক এৰি প্রবৃত্তিৰ পন্থ ধৰে ॥ ৩২৫
এই দুই পন্থ এৰি আউৰ আছে পন্থ ।
সি পন্থ অমরা জানা ভকত সামন্ত ॥
বজ্র ভ্রম দুই গুণে নেয় বিদ্যক ।
সত্ৰ গুণে বুদ্ধি তৈল তাৰে সংহাৰক ॥ ৩২৬
আৰ এক কথা কহৌ শুনিয়ো সঙ্গতি ।
চাৰি বেদ যি খানত কবন্ত বসতি ॥
গুহা মূলে ঋগ বেদ কবন্ত প্রকাশ ।
নাভি মধ্যে যজুৰ্বেদ কবন্ত নিবাস ॥ ৩২৭
অদ্যত হন্তে সাম বেদৰ বসতি ।
মুখ মাঞ্জে অথৰ্ব বেদ হৈল উতপতি ॥
এহি মতে চাৰি বেদ আছে চাৰি খানে ।
শৰীৰতে চাৰি দে আছে বর্তনানে ॥ ৩২৮
এহি চাৰি চক্ৰৰ প্রকাশ যিতো দেদে ।
মহা জ্ঞান বুলি তাক সন্ত সবে লেখে ॥
শৰীৰতে আছেন্ত অপূৰ্ব তিনি পুৰ ।
শ্রীহট্ট কামৰূপ আৰু পূৰ্ণ গিদি ॥ ৩২৯
যাক বোলে পূৰ্ণ গিৰি আছে হৃদয়ত ।
কাম নাগ কামৰূপ তালু শ্রীহট্ট ॥

এহি মতে তিনি নাৰি আছে তিনি কোনে ।
 দশ নাড়ী যৈত আছে শুনা সাবধানে ॥ ৩৩০
 কাশত শঙ্খিনী বহে বামত ইন্দ্রা ।
 চক্ষু দ্বয়ে সূক্ষ্মা বহে দক্ষিণে পিঙ্গলা ॥
 গাক্ষাৰিৰ নামে বাস নেত্রতে বহয় ।
 ইন্দ্রা নামে দক্ষিন নয়নে নাড়ী বয় ॥ ৩৩১
 পুষ্কৰ নামে বহন্ত দক্ষিণ কর্ণ দ্বাৰে ।
 বাম কর্ণে আজলি জানিবা সাৰে সাৰে ॥
 অণু নাসা নামে নাড়ী বহন্ত অযুত ।
 চক্ৰ অধি স্থানে বহে অনন্ত লিঙ্গত ॥ ৩৩২
 সঞ্জিমাণ নাম ধৰি শিৰত বহয় ।
 দশ নাড়ী বহিযাবে দেখাইলো আশ্রয় ॥
 এহি দশ নাড়ী বহে দশম দুৰ্গাৰে ।
 আৰ কিছু কথা শুনা সহজ বিচাৰে ॥ ৩৩৩
 যত নদ নদী আছে ব্রহ্মাণ্ড ভিতৰে ।
 নাড়ী মধ্যে বহে সবে জানা নিৰন্তরে ॥
 নদ নদী সৰোবৰ যত জল শেষ ।
 মুখৰ মধ্যত বহে পৰম বিশেষ ॥ ৩৩৪
 দুই দাপ্তে পাৰি মন্যে তাৰ সীমা জানা ।
 তাৰ উৰ্দ্ধ ভাগে বামে বহন্ত যমুনা ॥
 দক্ষিণত গঙ্গাদেবী বহন্ত সদাই ।
 দুই হনু মধ্যত বহে সবস্বতী আই ॥ ৩৩৫
 ওত কণ্ঠে তালু জিহবা দাবানল জ্যোতি ॥
 স্থখে থাকিবাক বলে কপে মৰাধতি ॥

(৩৭)

লক্ষী কৰে বাটি তাৰ গতি উৰ্দ্ধ দেশে ।
 হৃদয় দুই পক্ষি বসি আছে দুই পাশে ॥ ৩৩৬
 উৰি যায় হংস পখি তেজি নেযাই স্বৰ ।
 কুৰি কুৰি আসে দুই আখিৰ সঞ্চাৰ ॥
 নিবঞ্জন পুৰে ব্রহ্ম কুণ্ড সৰোবৰে ।
 দুই গুটি হংস পখি তাতে পৰি চৰে ॥ ৩৩৭
 ধাত্ৰিনী আছয় তাতে তাহাক ঢাকিয়া ।
 বক্ৰ বৰ্ণ পখি আছে ওপৰে পৰিয়া ॥
 সি পখিত বসি দুই গুণে প্ৰকাশন্ত ।
 মহা প্ৰেমে হৃদয়ৰ কোতুক বহন্ত ॥ ৩৩৮
 এক ঘাম ভৈলে যেন দুই গুটি হংস ।
 এক খান কৰিবাব তাৰে নহে লক্ষ ।
 ওলাই চাই শাল বৃক্ষ গৈলন্ত ভাগিয়া ।
 আউৰ বৃক্ষ হবে তাতে পৰি উলতিয়া ॥ ৩৩৯
 বাওৰি হাজাৰ নাড়ী আছে চাৰি পাশে ।
 মহা বায়ু উপেক্ষি তাহাৰ হন্তে আসে ॥
 শৰীৰতে আছে জানা শয্যা সাতখান ।
 কোন খানে আছে তাক শুনা বিদ্যমান ॥ ৩৪০
 শৰীৰ শয্যাতে কাল পুৰুষৰ খান ।
 কপাল শয্যাতে শুক কহেন প্ৰমান ॥
 কমৰ শয্যাতে আছে কাল যে গোসাঁই ।
 চক্ষুত জ্বলেক সবে জানা সমুদাই ॥ ৩৪১
 নাসিকাৰ শয্যাতে কুমাৰ মহামতি ।
 কণ্ঠৰ শয্যাতে পাচে বৈলা সবস্বতী ॥
 বদনৰ শয্যাতে নাৰদ মুনিবৰ ।
 এহি সাত খান শয্যা শুনা মাধুনৰ ॥ ৩৪২

(৩৮)

আক সাত খান শয্যা দেখা এতিক্ষণে ।
 গতি পিতি লও সবে থিৰ কৰি মনে ॥
 হৃদয় শয্যাতে আত্মা লবক বিচাৰি ।
 বাহত থাকন্ত ভীষ্ম জানা নিষ্ঠ কৰি ॥ ৩৪৩
 পেটত প্রসাদ থাকে জানা সাৰে সাৰ ।
 নাভিত থাকন্ত ব্রহ্মা জানা সৃষ্টিকৰ ॥
 গিঙ্গৰ শয্যাতে মনু কহিলো প্রমান ।
 উকৰ শয্যাতে বসি থাকে বিষ্ণুমান ॥ ৩৪৪
 পদদ দগ্ধিণে ২ম জানিবা নিশ্চয় ।
 দৰিয়ার ভীষ্ম মূৰ্ত্তি হাতে বসিৰয় ॥
 তাবন্তে বধসে আছে চাৰি খানি হাত ।
 তাহার মধ্যত আছে তুলিৰ যে খাট ॥ ৩৪৫
 মারাক বোলয় হাত জানা নিষ্ঠ কৰি ।
 হৃদয়ত এক হাত লৈয়োক বিচাৰি ॥
 পেটক বোলন্ত হাত সবাবো শৰীৰে ।
 ভকত চৰণ হাত ভকত জনেৰে ॥ ৩৪৬
 চৰণত অতল জানা গৌৰব বিতল ।
 জামুত ভৈলন্ত হৃদয় জানা তলাতল ।
 মোহনত মনক কৰয় উক দোষ ।
 স্তন যজ্ঞতে ভৈলা জানিবা বিশেষ ॥ ৩৪৭
 বাগ তন গুহ জানিবা নিশ্চয় ।
 কটত পাতন ভৈলা নাহিক সংশয় ॥
 গুহ দুৰ্গ মান জানা ভৈলা সুনাতিত ।
 ধৰ্ম্ম স্বৰ্গ খান গুনা ভৈলন্ত কুক্ষিত ॥ ৩৪৮
 হৃদয়তে আছে জানা স্বৰ্গ যে গোলক ।
 দুই বক্ষ স্থলে জানা স্বৰ্গ মোহ লোক ॥

(৩৯)

জগ লোক স্বৰ্গ ভৈলা কণ্ঠৰ মধ্যত ।
 তপ স্বৰ্গ স্থান ভৈলা জানা কপালত ॥ ৩৪৯
 উকৰ ওপৰ জানা দ্বাদশ আঙ্গুলে ।
 স্বৰ্গ লোক নাম তাৰ জ্ঞানি গণে বোলে ॥
 দেৱতা গন্ধৰ্ব গণ চান্দৰ কিয়ৰ ।
 অষ্ট বায়ু গণে তাত সিদ্ধ বিজ্ঞাধৰে ॥ ৩৫০
 সমস্তৰে মাজে আছে চৌক স্বৰ্গ স্থান ।
 এহি মতে জ্ঞানিবা ভুবন চৌক খান ॥
 আৰ এক কথা কহো শুনিয়ো সম্প্ৰতি ।
 নবগ্রহ যি স্থানত কৰন্ত বসতি ॥ ৩৫১
 নাড়ী ৰনি জ্ঞানিবাৰ্হা দেহা লেখ হয় ।
 চক্ষুত মঙ্গল হৃদি বুধৰ উদয় ॥
 হৃদয়ত উৰ্দ্ধ ভাগে শুকৰ বসতি ।
 তাৰ উৰ্দ্ধ ভাগে শুক্ৰ দেৱতাৰ স্থিতি ॥ ৩৫২
 পাদ চক্ৰ স্থিতি শনি মুগৰ ওপৰ ।
 কহিলো নিৰ্ণয় নব গ্রহ দেৱতাৰ ॥
 দশ বাৰ দশ স্থান হৃদয়ত প্ৰাণ ।
 অপান গুহ্যত বহে নাভিত সমান ॥ ৩৫৩
 কণ্ঠতে উদান বহে শৰীৰতে ব্যান ।
 দশ বায়ু বহিবাৰ দেখাই লোহো স্থান ॥
 মুখে বহে নাগ দেৱ দৈত্য বক্ষস্থল ।
 পেটত কুকৰ জ্ঞান বায়ু কোতুহল ॥ ৩৫৪
 তালুত বহয় ধনঞ্জয় সৰ্ব্ব ক্ষণে ।
 কুৰ্ম নামে বায়ু সদা বহন্ত নয়নে ॥
 এহি দশ বায়ু আছে যাৰ দশ খান ।
 প্ৰান অপান ব্যান সম নৈৰতান ॥ ৩৫৫

নাগ কুৰ্ম কুকৰ বায়ুতে অনুপম ।

দেৱ দত্ত বায়ু ধনঞ্জয় দশ নাম ॥

ই মত প্ৰকাৰে দেহ ভৈলা মনুষ্যৰ ।

মনে গুণি বাহা কেহ নহে বায়ুনৰ ॥ ৩৫৬

দেহা লৈয়া গৰ্ব কৰে নিৰ্কোষে গাবৰ ।

অহঙ্কাৰ নকৰিও সকলি অসাৰ ॥

শৰীৰৰ তেজ মাংস ভক্ষ্য হুইয়া যায় ।

যেন তাতকিয়া কুৰে তাতক লগায় ॥ ৩৫৭

যেহেন মনুষ্য লৰে এৰি যায় ঘৰ ।

মনুষ্যৰ জীৱ সেই মত পটন্তৰ ॥

একে যে বৃক্ষত নানা পক্ষি লৰে ঠাই ।

প্ৰভাত সময় ভৈলে দশো দিশে যাই ॥ ৩৫৮

মনুষ্যৰ দেহা যেন ইমত চৰাই ।

অনেক দেৱতা আছে তৈতে লয় যাই ॥

মৃত্যু সময়ত সবে সজা এৰি যাই ।

মৰণ কাৰণ হস্তে জীৱে হুখ পাই ॥ ৩৫৯

যাবত মনক কৈলু পুৰুষে নকৰে ।

তাতে নিমজিয়া ভক্তি সি জনত পৰে ॥

হৰি পদ গুৰু সেৱা খাণ্ডা ডাঠি ধৰ ।

মন বৈৰি কাটি স্মৃথে ভৱ নদি তৰ ॥ ৩৬০

আছে মন সমস্ত জ্ঞানিৰ হৃদয়ত ।

ঈশ্বৰ প্ৰকৃতি বিশ্ব লাগিছে মনত ॥

তাক বোলে জীৱ মন হুইব এক কাই ।

এক পিণ্ড ভৈলে যেন নেত্ৰ অগ্নি হুই ॥ ৩৬১

আত্মাৰ সঙ্গত যেন ভৈলা অচেতন ।

দেহত আছয় জানা ছোদয় ছুবন ॥

যতেক ইন্দ্রিয় গণ মনৰ অধিন ।

মন বোগে আজ্ঞা পালি ফুৰে ষাতি দিন ॥ ৩৬২

এক মন পঞ্চম ইন্দ্রিয় লয় সঙ্গ ।

গেন নাভিনীৰ বিয়া কৰি সবে বঙ্গ ॥

মনে পাপ পুণ্য স্বৰ্গ মনেসে নৰক ।

মনেসে কৰিছে ভেদ আপন পৰক ॥ ৩৬৩

হৃদয়ত থাকি কৰে ভাল মন্দ কান ।

মন বুকি অহঙ্কাৰ চিন্তা তাৰ নাম ॥

সবাতে অধিক ভৈলা এহি চাৰি জন ।

শুনিয়েক যেন মত কহিয়ে বচন ॥ ৩৬৪

সংকল্প বিকল্প কথা কৰে আলোচন ।

বুকি নাম তাক বোলে জানিবা লক্ষণ ॥

নানা সদ কৰ্ম্মক কৰন্তু নিত নিত ।

জানিবা সমস্ত নৰ তাৰ নাম চিত্ত ॥ ৩৬৫

সমস্ত কৰ্ম্মক মই কৰো হেন মানে ।

অহঙ্কাৰ বোলে তাক জান সৰ্ব্বজনে ॥

নানা কৰ্ম্ম কৰিবাক কৰে আলোচন ।

এক কৰ্ম্ম-স্থিৰ নোহে তাক বোলে মন ॥ ৩৬৬

নানা বেদ ধৰ্ম্ম সবে বেদৰ প্ৰবন্ধ ।

তাতে বন্দী হই জীৱ এড়াই কৰ্ম্ম বন্ধ ॥

মনে যৈকে যাউ জীৱ বোলে মৰো যাও ।

মনে দুখ পাইলে জীৱ বোলে মই পাওঁ ॥ ৩৬৭

মনে ঘিৰা কৰে জীৱ বোলে মই কৰো ।

মনৰ মৰণে জীৱে বোলে মই মৰো ॥

যেন সূৰ্য্য বিশ্ব লয় জলৰ লগত ।

জল-স্থিৰ ভৈলে বিশ্ব থাকে পূৰ্ব্বৱত ॥ ৩৬৮

(৪২)

মনৰ কৰ্মক জীৱ মই বুলি মানৈ ।

কৰ্ম পাশে বন্দী হয় এহেন কাৰণে ॥

মনে পাপ কৰে যাই লাগয় জীৱত ।

এতেকতে জীৱে দুখ ভুঞ্জে সংসাৰত ॥ ৩৬৮

মনত নকৰা যদি জীৱৰ কথাক ।

যিমন্তে চিন্তক গুৰু লাগে কৰিবাক ॥

আপোনাক নাজানিলো মই কোন জন ।

এতেকে জানিয়া জীৱ ভৈল পুণ্যৱান ॥ ৩৭০

চিন্তে বলে জীৱ সদা মুখে বল হৰি ।

সেই জীৱে আত্মা চিনে গুৰু ভাৰ ধৰি ॥

নিয়ম কৰিয়া পাই ভকতিৰ গুৰি ।

মেধি নাম ধৰি শিষ্য ভজাৱন্ত ফুৰি ॥ ৩৭১

যেন শুনি জীৱে পাছে মনে আলোচিয়া ।

লোকক ভজাব মই কোন নাম দিয়া ॥

ইতি কি নামৰ তত্ত্ব গাওঁ কেনে কৰি ।

কোন নাম আগ পাছ কোন নাম শুৰি ॥ ৩৭২

চিন্তে বোলে শুনা জীৱ নকৰিবাঁ উৰ ।

পাতালক ভেদী আছে তিনি নাম লৰ ॥

কৃষ্ণ নাম নিজ গুৰু হৰি নাম মেলা ।

ৰাম ব্ৰহ্মা বিষ্ণু কৃষ্ণ গোবিন্দ দেহা ভৈলা ॥ ৩৭৩

জীৱৰ সংশয় পাছে চিন্তে দিলে ছেদি ।

এহি তিন নাম আছে ব্ৰহ্মাণ্ডক ভেদী ॥

চিন্তে বাস্তৱে গুৰু হৰি নাম নিজ ।

ব্ৰহ্মা বিষ্ণু দুই ভাই তাতে মূল বীজ ॥ ৩৭৪

বন্দ গুৰু বন্দ মালা মালা জপ হাতে ।

কৰে মালা অপি চিন্ত গুৰু কৰা তাতে ॥

(৪৩)

চিন্তে শুক জীৱৰ নাম নামৰ শুক হৰি ।
লগক কথাৰ তত্ত্ব দেহাত বিচাৰি ॥ ৩৭৫
কণ্ঠ মূলে পদ্ম আছে তাৰ অষ্ট পাহি ।
জীৱ আত্মা পুৰুষ ঈশ্বৰ আছে বহি ॥
বাম নামে পৰমাত্মা জানিবা নিশ্চয় ।
কৃষ্ণ নামে জীৱ আত্মা প্ৰকাশ আছেয় ॥ ৩৭৬
বাম নাম শুণে হৰি কৰি শয়ন ।
হৰি নামে চক্ৰ কৃষ্ণ নামে আভৰণ ॥
বাম নাম তাৰ ভৈলা শুক ভৈলা তাৰি ।
হৰি নামে দিলা চুৰী কৃতান্ত বুৰাৰি ॥ ৩৭৭
জীৱ আত্মা পৰমাত্মা হুজনা ঈশ্বৰ ।
হুজনাৰ মাজে বৰ ভৈলা অহঙ্কাৰ ॥
এতেকে জীৱক জানা মায়ায়ে বেৰিছে ।
তাৰ কৰ্ম্ম পাশে বন্দী হৈয়া সব আছে ॥ ৩৭৮
বিকশিত জ্ঞানী হস্তে বহু অহঙ্কাৰ ।
অহঙ্কাৰ হস্তে জীবে নেৰয় সংসাৰ ॥
তেবে জানি জীৱৰ মায়াৰ গুছে ভ্ৰম ।
নিৰ্ম্মল শৰীৰ জীৱে মই বোলো ব্ৰহ্ম ॥ ৩৭৯
কায় শুদ্ধ হৈয়া যিটো মায়াক এড়াই ।
এতেকে পুৰুষ ভকতিৰ ভাগ পাই ॥
কহিলো বহস্য কথা বেদ তত্ত্ব সাৰ ।
গুপ্ত পৰম গুপ্ত ইসব বিচাৰ ॥ ৩৮০
অষ্ট দল পদ্মৰ আচল্য অষ্ট পাসি ।
যি পাসত যেন কথা শুনিয়ো প্ৰকাশি ॥
পুৰৰ পাসিত জীৱ থাকিলন্ত গই ।
পুণ্য কৰিবাক লা গিতাৰ মন যাই ॥ ৮১

অগ্নিৰ পাসিত জীৱ থাকিলে সহজে ।
 ৰাগ লগ লয় তাৰ ক্ৰোধক ওপজে ॥
 দক্ষিণ পাহিত জীৱ যায় পৰ স্থান ।
 আশ্রম ক্ষেত্ৰক লাগি তাৰ যাই মন ॥ ৩৮২
 নৈঋত পাহিত যেন জীৱ যে থাকিলে ।
 পাপ কৰিবাক লাগি তাৰ মন চলে ॥
 পশ্চিম পাহিত জীৱ ভৈলা যেবে স্থিতি ।
 তীৰ্থ দেখি ফুৰিতে তাৰ য় মতি ॥ ৩৮৩
 বায়ব্যাৰ পাহিত জীৱ স্থান লয় য়েবে ।
 কাম ভোগ কৰিবাক মন য় তেবে ॥
 উত্তৰ পাহিত জীৱ হয় উতপন ।
 ভক্তি কৰিবাক লাগি তাৰ যাই মন ॥ ৩৮৪
 এতেকে ভক্তৰ পথ উত্তৰৰ কুলে ।
 কেৱল ভকত য় হয় সিটো জনে ॥
 দ্ৰিশান পাহিত জীৱ থাকিলন্ত পৰা ।
 তেবে সিতো দুখ পালে কৰে ব্যাধি পীড়া ॥ ৩৮৫
 ইমত পন্থত জীৱ ভ্ৰমিয়া থাকয় ।
 কহিলো জীৱৰ যেনে সুখ দুখ চয় ॥
 সিয়ো শৰীৰতে আছে অনেক বিচাৰ ।
 তৎসক বিচাৰি পাই তবয় সংসাৰ ॥ ৫০৯ ॥ ৩৮৬
 নমো নমো নাৰায়ণ অনাথক মোক ।
 শৰণে পালিলো প্ৰভু কমা কৰিয়োক ॥
 তোমাৰ দাসৰ দাস মই ভৈলো দাস ।
 মই অনাৰ্থক প্ৰভু নকৰা নৈৰাশ ॥ ৩৮৭
 কৰ্ম ফল মত যৈতে তৈতে জন্ম হোক ।
 তুমি গুণ নাম মন্ত আমাক নেৰোক ॥

নমো নমঃ কৃষ্ণ তযু অভয় চরণে ।
 কায়বাক্যে মনে হেবা পশিলো শরণে ॥ ৩৮৮
 শরণাগতক নেবিবাহা কৃপাময় ॥
 তযু পারে মন যেন সদায় থাকয় ॥
 তুমি প্রিয়ত্তম নিজ আত্মা মোর প্রাণ ।
 স্নহদ বাক্তর তুমি বিণে নাহি আন ॥ ৩৮৯
 মই সি পামর অজ্ঞ নাজ্ঞানো তোমাক ।
 এহি হেতু মায়া পাপে বাক্তিলে আমাক ॥
 নাহি সীমা বন্দী হৈয়া ফুরো কত কাল ।
 এবে অনাথক কৃপা করিবাক ভাল ॥ ৩৯০
 মোর দোষ গুণ নিবিচারি নাযায়ণ ।
 নিজ কৃপা গুণে মোত হয়োক প্রসন্ন ॥
 লেশ নাত্র কৰা প্রভু কৰুণা ইবার ।
 তবে মনোবথ পূর্ণ হোয়য় আমাৰ ॥ ৩৯১
 মোর ইন্দ্ৰিয়র বৃত্তি তোমাত বহোক ।
 এহি মান অহুগ্রহ করিওক মোক ॥
 পৰি আছো ইতো ঘোর সংসার সাগরে ।
 কৃপা কৰা মোক প্রভু তুমি গুণ নামে ॥ ৩৯২
 অতি নিমাসিত মই ওহে কৃপাময় ।
 হৰি পদ ভক্তি মোক দিয়োক আশ্রয় ॥
 আছোহো শরণ লৈয়া কায়বাক্য মনে ।
 কৃপাময় প্রভু কৰা দয়া নিজ গুণে ॥ ৩৯৩
 দন্তে তৃণ ধরি প্রভু কাতৰক কৰো ।
 হেনয় পাতকি মই সংসারে তৰো ॥
 কৰযোবে কৰি বোলো শুনা সৰ্বলোক ।
 জলনতি দেখি নিন্দা নকৰিবা মোক ॥ ৩৯৪

(৪৬)

মোৰ পদ বুলি নধৰিবা গুণ দোষ ।
কৃষ্ণৰ কথা ক শুনি হয়োক সন্তোষ ॥
কহে গোবিন্দৰ দাস এৰা আনকাম ।
পাতেক চাৰোক ডাকি বোলা বাম বাম ॥ ৩৯৫

দুলাৰি ।

নমো হৰি হৰি, বন্দো কৃতাজলি,
ভক্তিৰ পবিত্ৰ কৰে ।
হৰে মুক্ত মূল, পাতেকে নিশ্চল,
সহায় সংসাৰ তাৰে ॥ ৩৯৬
বচিল অপাৰ, ভাগৱত পাৰ,
দেহাৰ বিচাৰ কথা ।
আক এক মনে, শুনে মিটো জনে,
জনম নহয় বৃথা ॥ ৩৯৭
ইহেন শাস্ত্ৰক, নুশুনে মি জনে,
বিচাৰি নলয় তত্ত্ব ।
তাৰ সম পাপী, নাহিকে পাতকী,
পৰিলন্ত নৰকত ॥ ৩৯৮
শুনা কথা সাৰ, গৰ্ভৰ ভিতৰ,
যিতো স্থানে আছে হৰি ।
যি ধানত পৰা, যিতো ব্যক্ত হস্ত,
কহিবোঁ প্ৰচাৰ কৰি ॥ ৩৯৯
গুহৰ উপৰে, অণুকোষ তলে,
বদ যো জীৱৰ স্থান ।

(৪৮)

যেন মতে আদি পুরুষতে বহে,

তিনি জীৱ প্রকাশয় ।

বজ্রা জীৱব

কলঙ্ক সূতাৰি,

চিদঙ্গা ভকত হয় ॥ ৪০৭

ইতো তিনি জীৱ,

আনে যি স্থানৰ,

শুনিয়ে তাৰ নিশ্চয় ।

বজ্রা জীৱ আনে,

অনন্তৰ হস্তে,

আদি পুরুষত বয় ॥ ৪০৮

কলঙ্ক জীৱক

ব্রহ্মায়ে আনন্ত,

কহিলো নিশ্চয় তাৰ ।

চিদঙ্গা জীৱব,

জানিবা শোধন,

আছে মহা পুরুষৰ ॥ ৪০৯

নাড়ী বেই তলে,

থাকে ইতো জীৱ,

নিত্যানন্দে লীন বয় ।

পিঙ্গলা নাড়ীৰ,

যিতো জীৱ থাকে,

কলঙ্ক তাহাক কয় ॥ ৪১০

নাসিকাৰ দ্বাৰে,

বজ্রা কলঙ্কাৰ,

জীৱৰ প্রকাশ কৰে ।

ইতো দুই জীৱে,

মুখ্য পথ লৱে,

প্রাণায়ান জপি নৰে ॥ ৪১১

তালু মুখ মধ্য,

চিদঙ্গা জীৱতি,

কৰে আতি প্রকাশয়ে ।

বজ্রা জীৱ হস্তে,

দশ ইন্দ্র জাত,

এতেকে নবক ভুঞ্জে ॥ ৪১২

কলঙ্কাত হস্তে,

শয়ন ত্ৰিকাৰ,

এতেকে সংসাৰি হৰে ।

চিদঙ্গাৰ হস্তে, চৌদ আখি জাত,

ধৰ্ম্ম অধৰ্ম্মক চাৰে ॥ ৪১৩

বজ্জা জীৱ বায়, অনন্তৰ থাই,

কলঙ্ক ব্ৰহ্মাৰ স্থানে ।

চিদঙ্গা বহন্ত, পুণ্যৰ ধানক,

কহিলোহো সাৱধানে ॥ ৪১৪

শুনা সৰ্ব্বজন, কৰি এক মন,

শ্রবন কীৰ্ত্তন কৰা ।

ৰাম কৃষ্ণ হৰি, নান সদা স্মৰি,

সংসাৰ সাগৰ তৰা ॥ ৪১৫

পদ ।

জাৰি শুনা সংসাৰৰ ব্ৰহ্মা হয় আয় ।

সংসাৰ ব্ৰহ্মা জানা প্ৰকৃতি আশ্রয় ॥

ধাক বোলা সংসাৰৰ ব্ৰহ্মা কদুচয় ।

সংসাৰৰ ব্ৰহ্মা জানা দেহক বোলয় ॥ ৪১৬

সদ ৰজ তন প্ৰকৃতিৰ তিনি গুণ ।

সংসাৰ ব্ৰহ্মাৰ জানা সিপা তিনি জন ॥

তক চক্ষু বন্ত ঘন থিন পাক্ততৰ ।

এহিসে ঈশ্বৰ হয় সংসাৰ ব্ৰহ্মাৰ ॥ ৪১৭

মন বুদ্ধি অহঙ্কাৰ এহি তিনি গুণে ।

সংসাৰ ব্ৰহ্মাৰ মূল থান তিনি জনে ॥

পৃথিৱী আকাশে আসে তেজ বাহুবল ।

এহি চাৰি সংসাৰ ব্ৰহ্মাৰ থান মূল ॥ ৪১৮

পান অপান ব্যান সনান উদান ।

নাগ কুৰ্ম কুকৰ সহিতে আঠ জন ॥

দেবদত্ত ধনঞ্জয় এহি বায়ু দশ ।
 সংসার ব্রহ্মাৰ পাৰ ভৈলন্ত নিশেষ ॥ ৪১৯
 ভয় উন্মি ক্ষুধা তৃষ্ণা মোহ জৰা মৃত্যু ।
 এহি ছয় সংসার ব্রহ্মাৰ বস ধাতু ॥
 তাক অপহত মণি তত্ত্ব বলি চৰ্ম্ম ।
 এই ছয় সংসার ব্রহ্মাৰ ধাতু চৰ্ম্ম ॥ ৪২০
 অজ্ঞানে অলক্ষ ব্রহ্মা জ্ঞানে সাৰ ভৈল ।
 বিষয় ভৈলন্ত ভুল দেখি জাতি কুল ॥
 সুখ দুখ দুই ফল জানিবা বিশেষ ।
 ধৰ্ম্ম অৰ্থ কাম মোক্ষ চাৰি ফল বস ॥ ৪২১
 চক্ষু মুখ নাক কান গুহ লিঙ্গ আৰ ।
 নৱতা সূৰঙ্গ ইতো সংসার বৃক্ষৰ ॥
 জীৱ আত্মা পৰমাত্মা জানা পক্ষি দুই ।
 সংসার বৃক্ষত পৰি মনে থাকে গুই ॥ ৪২২
 শূনিলা সংসার ব্রহ্মা যেন তত্ত্ব সাৰ ।
 শৰীৰতে লোৱা এহি কথাৰ চিহ্নাৰ ॥
 পিঠিত পৃথিৱী ভেলা মধ্য ভৈলা মেক ।
 দেহে আছে জীৱ জন্তু তৃণ লতা তক ॥ ৪২৩
 মনে গুণি চোৱা ভাবে শত্ৰু আছে কৈত ।
 বিচাৰিলে শত্ৰু মিত্ৰ পাৰে আপোনাত ॥
 যিবা হয় শত্ৰু মিত্ৰ তাৰ কথা শুনা ।
 দেহ মধ্য শত্ৰু মিত্ৰ চৌদ্ধ ইন্দ্ৰ গণ ॥ ৪২৪
 ল চক্ষু মন মুখ নাসিকা শ্ৰবন ।
 এহি ছয় গোটা শত্ৰু পৰম দুৰ্জন ॥
 ইহাৰ সমান শত্ৰু মিত্ৰ কোন নাই ।
 কাহিলোহো শত্ৰু মিত্ৰ দেহাত দেখাই ॥ ৪২৫

নজানে অজ্ঞানে কথা বুঝয় তত্ব ।
 সি জনে দেখয় শত্রু মিত্র যে পৰত ॥
 পৰত নাহিকে শত্রু মিত্র নেদেখিবা ।
 আপোনাত বিচাৰিয়া শত্রু মিত্র লইবা ॥ ৪২৬
 আপুনি আপোন শত্রু কহিলো নিৰ্ণয় ।
 আপুনি আপোন মিত্র জানিবা নিশ্চয় ॥ ৪২৭
 আপোনাক আপুনি জানিবা বাথে মাৰে ।
 নভজি হৰিক আপোনাক নষ্ট কৰে ॥
 হৰিক ভজিয়া নৰে আপোনাক তৰে ।
 আপুনি ব্যাপিয়া আছে সকল সংসাৰে ॥ ৪২৮
 ব্রহ্মাণ্ডত আছে মানে আছে শৰীৰত ।
 আপোনাক চিনিয়া কথাৰ লোৱা তৰ ॥
 আপোনাক চিনিলে ভক্তিৰ পাই গুৰি ।
 জানিবা সিদ্ধনে তেবে স্থখে যাই তৰি ॥ ৪২৯
 সকল বিচাৰ কথা দেহত আছয় ।
 যেন পৃথিবীৰ সেই জানিবা নিশ্চয় ॥
 পৃথিবীত কৰন্ত অনেক উপদ্রব ।
 সেই মতে শৰীৰত সৰে দুঃখ পাব ॥ ৪৩০
 পৃথিবীৰ মতে তাৰ জীৱ যেন ধৰে ।
 সান্ত জন সাধু সিতো সংসাৰক তৰে ॥
 ছয় চক্ৰ নামে পয় আছে সংসাৰত ।
 পঞ্চৰ মূলত ভজি উপাসি আছন্ত ॥ ৪৩১
 বাতুল আকাৰ পয় দেখি বিভোপন ।
 ছয় আলি ভৈল্য তাতে ছয় শক্তি জন ॥
 আধুতি বৈধুতি জীউ আৰ পদৰ লুই ।
 কৃষ্ণ মাধৱে জ্ঞানে ইবন হোৱই ॥ ৪৩২

তিনি গুণ ভাঙ্গি হৈবা গুণ দৰশন ।
 এহি ছয় গোটা পাখি গুণৰ লক্ষণ ॥
 আধুতি পাখিত থাকি লক্ষ্মীয়ে সেৱন্ত ।
 বৈধুতি পাখিত থাকি আত্মা প্রকাশন্ত ॥ ৪৩৩
 উপদ্র পাখিত সেৱা কৰন্ত বাধায় ।
 সাধু যে পাখিত সেৱা অনন্ত কৰয় ॥
 শ্ৰীপূৰুষোত্তম জ্ঞান পাখিত সেৱন্ত ।
 ইতো লক্ষণৰ ভেদ ভক্তেসে পাৱন্ত ॥ ৪৩৪
 ছয় মন বিভূতি ঈশ্বৰ ব্ৰহ্মে লয় ।
 বিষ্ণু মাংস ব্ৰহ্মা হাব তেজ মহাদেৱ ॥
 পাঁচ খান বৈকুণ্ঠ যে আছে হৃদয়ত ।
 সেহি থানে পাঁচ জন ঈশ্বৰ আছন্ত ॥ ৪৩৫
 নব জন ভক্ত পাঁচ বিধ বসমতি ।
 পঞ্চ বিধ ৰতি আতি পঞ্চ বিধ প্ৰীতি ॥
 ইয়াক জানিলে হোৱে কেবল ভক্তি ।
 সংসাৰ তৰিবে লোক পাইবে মুকুতি ॥ ৪৩৬
 সত্য যে লোকক সত্য বৈকুণ্ঠ বোলন্ত ।
 নিজ ধৰ্ম্মক নিজে বৈকুণ্ঠ ভাৱন্ত ॥
 পুষ্প বিলাহক শ্ৰবন নাম তাৰ ।
 অন্তৰিস বৈকুণ্ঠ নামুৰ বোলে আৰ ॥ ৪৩৭
 অপৰ বৈকুণ্ঠে বোলে ৰস মোহ স্থান ।
 সত্য লোকে বিষ্ণু স্থান নামে নাৰায়ণ ॥
 নিজ যে ধৰ্ম্মত কৃষ্ণ আছন্ত সাক্ষাত ।
 জানিবা তাহাকে বোলে বৈকুণ্ঠৰ নাথ ॥ ৪৩৮
 পুষ্প বিলাসত পূৰ্ণ ৰূপে আছে হৰি ।
 তাহান অলেখ নাম জানা নিষ্ঠ কৰি ॥

অশ্বষিষ বৈকুণ্ঠে কেদল আছন্ত ।
 জানিবা তাহাক বোলে নিত্যানন্দ সন্ত ॥৪৩৯
 অশ্বক বৈকুণ্ঠে আছে আপনি ঈশ্বর ।
 তাহান যে নাম জানা বোলে সন্তোষর ॥
 অচিন্ত মহিমা হৰি দেব নাৰায়ণ ।
 কোন থানে বুজা তাক কেমন লক্ষণ ॥ ৪৪০
 প্রথম পুষ্পৰ নাম হংস নিবারণ ।
 দ্বিতীয় পুষ্পৰ নাম ইন্দ্র উত্তমন ॥
 তৃতীয় পুষ্পৰ নাম প্রণালি দয়াময় ।
 ক্ষমা নামে চাৰি পুষ্প জানিবা নিশ্চয় ॥৪৪১
 জ্ঞান যে পঞ্চম পুষ্প মহা তপ চয় ।
 ধ্যান সপ্ত পুষ্প হয় জানিবা নিশ্চয় ॥
 মহা সত্য অষ্ট পুষ্প কৰন্ত তৃপ্তি ।
 আন এক পুষ্প নাই কৰা তানে প্রীতি ॥৪৪২
 সত্যযুগে হৰিক জানিবা শুক্ল বর্ণ ।
 ত্রেতাযুগে বক্তবর্ণ জানা নাৰায়ণ ॥
 দ্বাপৰত পীত বর্ণ হৰিদ্রা আশ্রয় ।
 কলিযুগে কৃষ্ণ বর্ণ জানিবা নিশ্চয় ॥ ৪৪৩
 ধনু অশ্ব ঋগে ভৈলা বিৰ্য্যতে ভকতি ।
 ভৈলা শুক নাৰদৰ কৃষ্ণত ভকতি ॥
 ভৈলা চন্দ্রা গোপী ভৈলা ভকুত পুনৰ ।
 বাধা যে অঙ্গিৰা ভক্ত দুই কেশবৰ ॥৪৪৪
 এহি পঞ্চ থানে আছে পঞ্চ জন হৰি ।
 সবে শৰীৰতে আছ লয়োক বিচাৰি ॥
 হৃদয়ত আছন্ত বৈকুণ্ঠ সাত থান ।
 শান্তনু বৈকুণ্ঠ নামে আছে মহাস্থান ॥ ৪৪৫

তাহার উপরে করে প্রসিদ্ধ প্রকাশ ।
 তাহার উপরে করে শ্বেতজ নিবাস ॥
 তাহার উপরে আছে তৃপিনী বৈকুণ্ঠ ।
 কতেক পুষ্প আছে তাহার উপরত ॥৪৪৬
 তার উপরত আছে কনক বসিক ।
 তাহার উপরে আছে প্রকাশ পুষ্পক ॥
 সেহিসে পুণ্যের স্থান পূর্ণ সেহি স্থানে ।
 কোন কোন ভক্ত যাই থাকে সেহি থানে ॥৪৪৭
 আর বার কার্য্য তত্ত্ব বুজিবা দেহাত ।
 শুকে কহিলন্ত পরীক্ষিতের আগত ॥
 প্রথম কল্পে পরমাশ্রা জানিবা নিশ্চয় ।
 দ্বিতীয় কল্পে দশো দিশ কহিলো নির্ণয় ॥ ৪৪৮
 তৃতীয় কল্পে তিনি গুণ আছে শরীরত ।
 চতুর্থ কল্পে ছয় উর্দ্ধি কহিলো দেহাত ॥
 পঞ্চম কল্পে প্রাণ মন করে মনুষ্যৰ ।
 ষষ্ঠ কল্পে জানিবা মোড়ল বিকার ॥৪৪৯
 সপ্ত কল্পে ভৈলো এড়ে সাত আভরণ ।
 অষ্ট কল্পে ভৈলন্ত আকাশি দেবগণ ॥
 আর ভৈলো অষ্ট দল পদ্ম সুদর্শণ ।
 নবম কল্পে ভৈলন্ত ছৰণ বাসন ॥৪৫০
 আর সিটো ভৈল নর গোটা ইন্দ্ৰিগণ ।
 দশম কল্পে ভৈলন্ত ইন্দ্ৰিয় দশন ॥
 একাদশ কল্পে চৌদ্ধ সখি অরতৰি
 দ্বাদশ কল্পে ভৈলো গুড় ভকতি প্রচাৰি ॥ ৪৫১
 এহি দৃঢ় ভকতিক যি জনে জানয় ।
 পরীক্ষিত সম তিনি সিজ নে পায় ॥

ইতো কৰ কল্পক হুবুজা আশা তৰ ।
 সমস্ত বিচাৰ কথা আছে আপোনাত ॥৪৫২
 শৰীৰতে বিচাৰিলে বিচাৰিবে নাই ।
 আপনাক জানিলে কেবল ভক্তি পাই ॥
 ভাগ ভাগ কৰি তত্ত্ব বিটো জনে লবে ।
 কেবল ভকত জানা সি জনেসে হৰে ॥৪৫৩
 আৰ যেন মতে জানা দেহা শুদ্ধ হয় ।
 দেহা শুদ্ধ ভৈলেহে অন্নতে গতি পায় ॥
 জল মাটি লই বাহিৰক শুদ্ধ কৰে ।
 বাগ নাথাকিলে শুদ্ধ হয় অভ্যস্তৰে ॥ ৪৫৪
 দণ্ডবতে জানিবাহা দেহাৰ শৰণ ।
 ইন্দ্রিয়ৰ শৰণ জানা শ্রবন কীৰ্ত্তন ॥
 নিয়ম সংযম জানা নামৰ শৰণ ।
 ভক্তৰ জানিলে তত্ত্ব জীৱৰ শৰণ ৪৫৫
 জীৱৰ শৰণ ভৈলা দেহাৰ ভজন ।
 শৰণ ভজন কথা মহা গুহ্য গুণ ।
 ইমত প্ৰকাৰে যাৰ মৰণ ঘটয় ।
 তাৰ দেহা শুদ্ধ অতি দৃঢ় ভক্তি পায় ॥৪৫৬
 যেন যেন তত্ত্ব হয় আছে শৰীৰত ।
 অবশেষ কৰি কোনে পাবে তাৰ অন্ত ॥
 যাৰ যেন ৰূপ গুণ আছে স্থানে স্থানে ।
 ইয়াৰেসে তত্ত্ব অতি শস্ত্ৰ সবে জানে ॥৪৫৭
 কহিলো দেহাৰ কথা পৰম বিচাৰ ।
 জ্ঞান ভক্তি বিনে কেহ নতৰে সংসাৰ ॥
 ভকতিসে কৰে আনি ঈশ্বৰক বশ ৷
 কহিলো দেহাৰ তত্ত্ব শাস্ত্ৰৰ বহু ॥ ৪৫৮

(५७)

গুপ্তমণিকে জানা গুপ্তাবলি কর ।

চাৰিও ব্ৰহ্মৰ কথা শুনিও নিৰ্গম ॥

শুদ্ধ ব্রহ্ম অভয় ব্রহ্ম শাস্ত্রে বোলে কাক ।

পৰম ব্ৰহ্ম সৰ্ব ব্ৰহ্ম ণিনিয়োক তাক ॥ ৪৫৯

শুদ্ধ ব্রহ্ম জ্ঞানবাহা ভক্তক বোলয় ।

জানিবা অভয় ব্রহ্ম গুরুক কহয় ॥

পৰম ব্ৰহ্ম জানিবাহা বোলন্ত কৃষ্ণক ।

सर्वं ब्रह्म भागवतं ज्ञानं सर्वं लोक ॥ ४७०

যাৰ যেন পঞ্চ বিধ শুনা মুকুতিক ।

কোন ভক্তি পাই নব কেবল গতিক ॥

বৈকুণ্ঠ থাকিলে সান্নক মুক্তি বোলে।

সন্নিপ মুকুতি বোলে সন্নিপে বহিলে ॥ ৪৬১

সম্মোহন শক্তিকে মুক্তি বোঝায়।

ਸਮਾਨਤਾ ਯੇ ਰੂਪ ਸਾਕਸ਼ਿ ਬੁਨਿ ਕਰ ॥

ঈশ্বরত গৌণ গৈলে থাকে যে বোলম্ব ॥

শ্রী ৭ কীর্ত্তন জানা সবারো আশ্রয় ॥ ৪৬২

প্রতিমা কাষ্ট্রায় লোকে মনে ভুক্তি পায় ।

ଭାଗଦତ୍ତ କାଷ୍ଠାଗ ମାତ୍ରିକ ଗୁଣ୍ଡି ପାଏ ॥

কণ্টক ধোয়ে মাঝোকা নুত্তি পায় ।

নান কাষ্টানে আবে সনিপ মুক্তি পায় ॥১৬৩

मानव काष्ठोत्पत्ति मूल है बुद्धि।

পাঞ্চ বিধ যুক্তিৰ কহিলোঁ কথাক ॥

এবে শুনা ভাগবত ব্রহ্ম তত্ত্ব সাধ ।

আছে ঋগ্‌জু সাম অথর্ক নাম তার ॥৪৬৪

এহি চাৰি বেদ ভাগৱত ব্ৰহ্ম সাৰ ।

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

তিনি পঞ্চ চল্লিশ অধ্যায়ৰ থান ।

কাৰ কঙ্কে মূল ধাৰা থালি ফল নাম ॥৪৬৫

নামে ফল ভজি বস থাপিতে ব্রহ্মাত ।

যাৰ কঙ্ক আঠাৰ আধাৰ মূল জাত ॥

ভাগৱত ব্রহ্মাৰ कहিলো কথা যত ।

ভকতি ব্রহ্মাৰ কথা শুনা যেন মত ॥৪৬৬

শৰণে অক্লৰ জানা ভকতি ব্রহ্মৰ ।

নৱ বিধ ভক্তি শিকা চৰণে তাহাৰ ॥

হৰি ভক্তি ফল ভক্তি জানিবা নিশেষ ।

শ্রবন কীৰ্ত্তণ দুই ভাগ ফল শেষ ॥৪৬৭

ভকতি ব্রহ্মাৰ কথা कहিলো নিৰ্ণয় ।

যেন মতে ভক্তি পাৱে कहিলো বৰ্ণায় ॥

কৃষ্ণ নামে সবাতে ভকতি পাৱয় ।

বহুবিধ মাধৱৰ ভকতি আছয় ॥৪৬৮

তাহাতে প্ৰধান নৱবিধ অতিশয় ।

ভক্তিৰ লগত আসি হৰি বশ্য হয় ॥

নৱবিধ ভক্তিৰ আচাৰ্য্য ভৈলা তান ।

কহিলো তাহাৰ কথা শুনা সাবধান ॥ ৪৬৯

শ্রবণ পৰীক্ষিত জানা কীৰ্ত্তণ নাৰদ ।

পদ সেবনত পাত্ৰ চৰণে প্ৰহ্লাদ ॥

অৰ্জ্জুণত অশ্বৰিষ অক্লৰ নন্দন ।

উদ্ধৱ ভক্তিত জানা শক্তিত অৰ্জ্জুণ ॥৪৭০

আত্মা সমৰ্পণে বলি এহি নয় জন ।

নৱবিধ ভক্তিৰ कहিলো লক্ষণ ॥

ঈশ্বৰ পুৰুষ আছে হৃদয় কমলে ।

স্বখ দুখ ভুঞ্জন্ত জীৱৰ কৰ্ম ফলে ॥৪৭১

(৫৮)

যেন মতে হোৱে যাৰ হৈবে কৰ্মগতি ।
তাক এড়াইবাৰ জানা কাহাৰ শক্তি
পূৰ্ণ স্বৰ্গ যাৰ বাসনা আছয় ।
মৰন্তেও অবিবাক সিঞ্জে পাৰয় ॥ ৪৭২
পূৰ্ণ সংস্কাৰ বাসনা নাহি আছে যাৰ ।
লোকে স্মৰন্ত মুখে নাম নাহে তাৰ ॥
পূৰ্ণ সংস্কাৰ কৰ্ম বাসনা সহিত ।
সুখ দুখ লোকক ভুঞ্জয়ে প্ৰতি নিত ॥ ৪৭৩
গুৰুৰ চৰণে ভক্তি দৃঢ় ভৈলা যাৰ ।
কৰ্ম বন্ধ বাসনা যে দূৰ হয় তাৰ ॥
যেই গুৰু সেই হৰি জানা নিষ্ঠ কৰি ।
কলিত বৈষ্ণৱ ৰূপে বিষ্ণু অৱতৰি ॥ ৪৭৪
হেন জানি গুৰু পাৱে কৰা এক মতি ।
তোৰে সৈ সংসাৰ তৰি পাইবা সদগতি ॥
হেন গুৰু হেন কৃষ্ণ হেন নাম এৰে ।
হেনয় ভকতে কেন বিশ্বাস নকৰে ॥ ৪৭৫
মনুষ্য শৰীৰ পাই হৰি ভক্তি নাঠি ।
পল্লত অধম সিটো অধোগতি যাই ॥
গুৰু সেৱা বিনে নাহি কাহাৰ তৰণ ।
গুৰুসৈ দেৱৰ দেৱ ধৰা এক মন ॥ ৪৭৬
পৰম বিশ্বাস তত্ৰু কহিলো শাস্ত্ৰৰ ।
এবে শুনা যৈত আছে সবাবো ঈশ্বৰ ॥
সৃষ্টিৰ ওপৰে অগ্নি কুণ্ডৰ ওপৰ ।
তাহাতে আছন্ত মহা পুৰুষ ঈশ্বৰ ॥ ৪৭৭
যি মতে আছন্ত হৰি শুনা কথা তাৰ ।
যিতো ভক্ত গণে আসি ভৈলা অলকাৰ ॥

(৫৯)

কৰ্মৰ বৰিষ শ্যাম শৰীৰ প্ৰকাশি ।
আছে চতুৰ্ভুজ কপে পূৰ্ণধৰ শশী ৪৭৯
আজানুলস্থিত সম বাহ চাৰি খান ।
জলে যেন প্ৰভাতৰ সূৰ্য্যৰ সমান ॥
পীত বস্ত্ৰে শোভে যেন অধৰ নয়ন ।
বহুত মুকুতা জলে শৰীৰে কঙ্কণ ॥৪৮০
চম্পাৰ পাকৰি যেন দেখয় আঙ্গুলি ।
বহুৰ আঙ্গুৰি তাতে কৰে জিলি মিলী ॥
বহুৰ মেখলা তাতে কটিত পাতমি ।
তাৰ ওপৰত বাজে সোনাৰ কিকিনী ॥৪৮১
বহুৰ নেপুৰ বাজে বহুৰ উজোতি ।
কৌস্তভ যে নগি গলে শ্ৰীবৎস পঙ্কতি ॥
হৃদয়ত তিনি বেথা লক্ষ্মী যে দক্ষিণে ।
দশন মুকুতা পাতি কাঞ্চনৰ গুণে ॥৪৮২
মকৰ কুণ্ডল কণে পীত বস্ত্ৰ জলে ।
পঞ্চ বৰ্ণ বনম লা জলে অতি গলে ॥
শঙ্খ চক্ৰ গণা পদ্ম চাৰি অস্ত্ৰ দেখা ।
বাতুল চৰণ শুক্ল বৰ্ণ পঞ্চ বেথা ॥৪৮৩
আগে ধ্বজ বহু মধ্য পঞ্চজ জলন্ত ।
পাছে ছয় অঙ্গুণ যে প্ৰকাশ কৰন্ত ॥
অঙ্গুণে শ্ৰীবৎস ভৈলা জানিবা নিশ্চয় ।
নাৰদৰ বুদ্ধি বাৰ্তা কহিলো নিৰ্ণয় ॥৪৮৪
জগত জননী লক্ষ্মী যাক নহে সম ।
জয় হৈয়া বৈলা দেহে পৰম উত্তম ॥
পৰম ভকত জানি যেন শ্ৰেষ্ঠতৰ ।
ধ্বজ ছয়া-বৈলা তেহ চৰণে কৃষ্ণৰ ॥৪৮৫

PLEASE HANDLE THE BOOK CAREFULLY
(৬০)

দেখা কেন ব্রহ্মা তাৰ আৰ প্ৰিয় ভক্ত ।
পথ হুৱা বৈলা দেহ কৃষ্ণ চৰণত ॥৪৮৬
ধ্বজ বহু যব যে অক্ষুশ পথ দেখা ।
পথ চিহ্ন শৰীৰৰ দিলো এহি লেখা ॥৪৮৭
আবে কহো শুনা তান দেহা আভৰণ ।
যেন মতে বেৰি আছে ভক্ত চৌকজন ॥৪৮৮
চাৰি বেদ ভক্ত ভৈলা জানিবা সম্প্ৰতি ।
চৰণ নেপুৰ হৈয়া বৈলা মহামতি ॥৪৮৯
কল্প তক ব্ৰহ্মা কপে কৃষ্ণৰ ভক্ত ।
আছে হুইয়া চৰণ কমল পত্ৰ যুত ॥৪৯০
কুব্বেৰ নৈফৰ দেহ যাক নাহি সন ।
পথ আঙ্গুলিতে দেহ উজ্জোতি উত্তম ॥৪৯১
বাসুকি পৰম ভক্ত জানিবা কৃষ্ণৰ ।
হৰে যে ভৈলন্ত দেহ চৰণ কৃষ্ণৰ ॥৪৯২
পৃথিৱী পৰম ভক্ত জানা শৰীৰত ।
তেজ হুৱা আছে যেন কৃষ্ণ শৰীৰত ॥
নিজ ভক্ত অনুৰাগে বাঙ্গা যে চৰণ ।
কেবল ভক্তৰ বশে ভৈলা হুষ্টমন ।
জগতৰ ভক্ত গণে আছে নিৰন্তৰ ।
তাৰ ৰশ্মি ভৈলা পদ্ম হস্তৰ ওপৰ ॥
জানি নিৰন্তৰে নৰে এৰি আন কাম ।
পাণেক চাৰোক ডাকি বোলা ৰাম ৰাম ॥৪৯৫

সমাপ্তঃ ।

DISTRICT LIBRARY
(HEM BARUA COLLECTION)
TEZPUR.

জাননী ।

বাস কীড়া—	১০	পাতালি কাণ্ড—	১০
কংস বধ—	১০	ভগ্নমণি—	১০
শিশু নীলা—	১০	উদ্ধব সংবাদ—	১০
সামন্ত হরণ—	১০	কর্য সংবাদ—	১০
নীলা ঝাল—	১০	হৃদয় চবিত্র—	১০
কর্মকল—	১০	ভুলমী চবিত্র—	১০
নিদান সাব—	১০	লক্ষী চবিত্র—	১০
সীতা হরণ—	১০	অশোক চবিত্র—	১০
নাম সংগ্রহ—	১০	নামভি বাই—	১০
জীবভূতি—	১০	ডাক চবিত্র—	১০
নীতলা—	১০	কালিকা পুবাণ—	১০
ভেকুলী বিদ্যা—	১০	পদ্ম পুবাণ—	১০
নাম ঘোষা—	১০	ফুল কৌরব—	১০
পঞ্চ প্রেস্ত—	১০	বর কবতি—	১০
কলক ভগ্নম—	১০	ক কবতি—	১০
বালী বধ—	১০	বাব ভট্ট—	১০
মনিচট ঘোষ—	১০	লিলাহি বেজিনী—	১০
কানথোব—	১০	ভীম চবিত্র—	১০
বড়গীত—		পদ্ম গীত—	১০
ভটিম—	১০	দশম—	
গুণমালা—		কীর্তন—	

শ্রীনন্দন চক্রবর্তী

মেনেজার এজেন্সি কোং